

# Věstník MŽP 05/01

## REZORTNÍ PŘEDPISY

[4. Směrnice pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci programu Příspěvek zoologickým zahradám pro rok 2001](#)

[5. Směrnice pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu v roce 2001](#)

## Metodické pokyny a návody

[2. Metodický pokyn odboru odpadů Ministerstva životního prostředí k zákonu o odpadech týkající se nakládání se stavebními a demoličními odpady](#)

[3. Metodický pokyn odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ke Vzorkování odpadů](#)

[4. Metodický pokyn odboru ochrany ovzduší odpadů Ministerstva životního prostředí ze dne 30. března 2001 ve věci případné likvidace těl nakažených zvířat spalováním](#)

## SDĚLENÍ

[18. Sdělení odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí o opravě Sdělení č. 1 uvedeného v příloze Věstníku MŽP, částka 1 - leden 2001](#)

[19. Sdělení odboru strategií Ministerstva životního prostředí o vydání seznamu Směrnic a výrobků označených ochrannou známkou "Ekologicky šetrný výrobek" jako součást Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků](#)

**Přílohou tohoto Věstníku je samostatná brožurka se seznamem výrobků označených ochrannou známkou "Ekologicky šetrný výrobek" a směrnicemi s požadavky pro propůjčení ochranné známky.**

## REZORTNÍ PŘEDPISY

### 4.

### SMĚRNICE

#### pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci programu Příspěvek zoologickým zahradám pro rok 2001

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) vyhláší v návaznosti na schválený zákon o státním rozpočtu na rok 2001 program „Příspěvek zoologickým zahradám“ (dále jen „Program“) a v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (dále rozpočtová pravidla), vydává tuto směrnici. Program je vyhlášen na základě **Usnesení vlády České republiky ze dne 4. ledna 1995 č. 3, o řešení problematiky českých zoologických zahrad**, na základě kterého bylo uloženo ministru životního prostředí, aby při přípravě státního rozpočtu na rok 1996 a další roky zahrnul účelově vázaný státní příspěvek na zajištění mezinárodních a národních projektů ochrany přírody českých zoologických zahrad uvedených v příloze č. 1 do návrhu státního rozpočtu (dále jen „ZOO“).

V důvodové zprávě je uveden seznam priorit pro státní příspěvek v rámci podpory zapojení českých ZOO do mezinárodních a národních projektů ochrany přírody. Z hlediska současných potřeb je třeba zajistit státní příspěvek na následující činnosti:

- a) Na chov ohrožených druhů světové fauny v rámci Evropských záchovných programů ohrožených druhů (EEP), záchranných programů ohrožených druhů z Červené knihy IUCN, druhů chráněných podle zákona č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů (dále CITES) a některých druhů světové fauny jen obtížně chovatelných v lidské péči, v jejichž chovu mají české ZOO světový primát.
- b) Na zapojení ZOO do systému ochrany přírody ČR:
  - na účast v chovatelských programech druhů fauny ČR a na záchranné programy zvláště chráněných druhů podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 114/92 Sb.),
  - na další servisní činnost pro státní ochranu přírody v zabezpečení zákona ČNR č. 114/1992 Sb. a zákona č. 16/1997 Sb. (CITES).
- c) Na nezbytně nutné jiné výdaje podle bodu a) v rámci kooperace mezinárodních programů chovů ohrožených druhů s významnými zoologickými zahradami a institucemi v cizině:
  - účast českých ZOO v mezinárodních organizacích,
  - podpora spolupráce našich ZOO s významnými zahraničními institucemi, zabývajícími se obdobnými záchrannými programy,
  - podpora integrace ZOO do systému ochrany přírody ve smyslu mezinárodní Úmluvy o biologické rozmanitosti.

### ODDÍL I

#### Článek 1

#### Všeobecná ustanovení

1. V rámci „Programu“ jsou přiznávány zřizovatelům zoologických zahrad **peněžní prostředky ze státního rozpočtu jako neinvestiční účelové dotace** (dále jen „dotace“) v souladu s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla).
2. Směrnice stanovuje postup při předkládání žádosti o poskytnutí dotace, jejím projednání a vydání **rozhodnutí o poskytnutí dotace z „Programu“ v roce 2001** (dále jen „rozhodnutí o poskytnutí dotace“).

3. Na postup při projednávání žádosti o poskytnutí dotace z „Programu“ a vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace ve smyslu §14, zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.
4. Směrnice vymezuje subjekty, které mohou žádat o přiznání dotací.
5. Směrnice vymezuje předměty podpory, na které mohou být dotace přiznány.
6. Směrnice vymezuje způsob uvolňování dotací.
7. Směrnice vymezuje kontrolní mechanismy zajišťující účelné využívání dotací „Programu“.
8. Na čerpání dotací z „Programu“ není právní nárok.

## Článek 2

### Žadatel o poskytnutí dotace

1. Dotace z „Programu“ lze přiznat výhradně zřizovatelům **15 českých ZOO** uvedených v příloze č. 1 této směrnice, které jsou v současné době členy Unie českých a slovenských zoologických zahrad (dále jen „UCSZ“).
2. Dotace z „Programu“ lze přiznat na základě **žádosti obce** nebo **OkÚ**, který je **zřizovatelem ZOO** (dále jen „žadatel“) uvedené v příloze č. 1 této směrnice.

## Článek 3

### Poskytnutí dotace

1. Dotace jsou přiznány z rozpočtu ministerstva, ve kterém jsou účelově vázány na zajišťování „Programu“ ve smyslu této směrnice.
2. Dotace lze přiznat pouze na realizaci **předmětů podpory** uvedených v jednotlivých **dotačních titulech A-C**, dle článku 13 této směrnice.
3. Celková výše přiznaných dotací může být správcem rozpočtových prostředků „Programu“ (dále jen „poskytovatelem dotace“) stanovena až do 100 % skutečných nákladů na opatření uvedené v žádosti, a to s ohledem na celkový objem finančních prostředků a aktuální priority ochrany přírody.
4. Žadatel, kterému byla přiznána dotace z „Programu“ (dále jen „příjemce dotace“), je oprávněn použít tyto peněžní prostředky pouze ke stanovenému účelu a v rozsahu uvedeném v rozhodnutí o poskytnutí dotace.
5. Přiznané dotace podléhají regulačním opatřením pro čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu v roce 2001, pokud o nich rozhodne vláda nebo Ministerstvo financí (dále jen „MF“).

## Článek 4

### Správce rozpočtových prostředků „Programu“ a dotační tituly

1. V rámci **Kapitoly 315 Ministerstvo životního prostředí** je **správcem rozpočtových prostředků „Programu“ sekce ochrany přírody a krajiny – odbor ochrany přírody**.
2. Správce rozpočtových prostředků „Programu“ (poskytovatel dotací) je odpovědný za hospodaření s prostředky státního rozpočtu v rámci „Programu“ a jejich zúčtování ve třech dotačních titulech:

#### **A - Chov ohrožených druhů světové fauny v českých ZOO**

kód dotačního titulu 3150000065

#### **B - Zapojení českých ZOO do systému ochrany přírody ČR**

kód dotačního titulu 3150000066

**C - Spolupráce českých ZOO v rámci mezinárodních programů chovů ohrožených druhů s významnými ZOO a institucemi v cizině, podpora členství a účasti českých ZOO v mezinárodních organizacích**

## Článek 5

### Podávání žádosti o poskytnutí dotace

1. Žadatel o dotaci z „Programu“ (zřizovatel ZOO – obec nebo OkÚ) předkládá poskytovateli **Žádost o poskytnutí dotace z „Programu“**, včetně povinných příloh, ve třech vyhotoveních na adresu: **Ministerstvo životního prostředí, odbor ochrany přírody, Vršovická 65, 100 10 Praha 10.**
2. Žádost o poskytnutí dotace musí obsahovat:
  - název dotačního titulu („Program“),
  - název, adresu, právní formu (OSS, PO), IČO, bankovní spojení žadatele o dotaci (zřizovatele ZOO – obce nebo OkÚ,
  - název, adresu, právní formu, IČO a bankovní spojení ZOO,
  - adresu územně příslušného OkÚ, na který budou rozpočtovým opatřením MF převedeny peněžní prostředky z „Programu“ prostřednictvím kapitoly Okresní úřady a kde bude probíhat finanční vypořádání těchto dotací jejich příjemcem,
  - předměty podpory a výše dotace požadované na jednotlivé předměty podpory (dle článku 13 této směrnice),
  - zdůvodnění výše a účelu dotace v rámci jednotlivých předmětů podpory.

#### Povinné přílohy žádosti:

- odborné stanovisko Unie českých a slovenských zoologických zahrad (UCSZ) zpracované na základě závazné Metodiky UCSZ k účelu a výši dotace požadované žadatelem v rámci jednotlivých předmětů podpory dle článku 13 této směrnice,
- souhlas se zveřejněním identifikačních údajů žadatele včetně výše dotace (dle „Zásad pro poskytování a čerpání neinvestičních dotací ze státního rozpočtu“ vydaných MF, Fin. Zpravodaj č. 12/98. Čj. 115/87361/98).

**Konečný termín pro podání žádostí o poskytnutí dotace z „Programu“ na adresu poskytovatele je 30. 4. 2001.**

## Článek 6

### Evidence a projednání žádosti o poskytnutí dotace

1. Poskytovatel eviduje žádosti, které byly doručeny ministerstvu do 30.4.2001 a jsou v souladu s předmětem podpory. Ostatní žádosti vrací se stručným zdůvodněním žadatelům zpět.
2. **Poradní sbor pro „Program“** (dále Poradní sbor), jmenovaný ředitelem OOP MŽP ze zástupců OOP MŽP, AOPK ČR, UCSZ a nezávislých odborníků, posoudí, zda obsah žádosti odpovídá předmětům podpory v rámci vyhlášeného „Programu“ a použití požadované dotace je účelné a přiměřené. Poradní sbor zpracuje odborné stanovisko, které předá řediteli OOP MŽP jako podklad pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace.

## Článek 7

### Rozhodnutí o poskytnutí dotace

1. Žádost zřizovatele zoologické zahrady s přílohami a stanovisko Poradního sboru jsou předávány řediteli OOP MŽP jako podklad pro vydání **rozhodnutí o poskytnutí dotace.**
2. **Rozhodnutí o poskytnutí dotace obsahuje:**
  - označení příjemce dotace,
  - účel, na který je dotace poskytována,

- podmínky použití dotace,
  - výše požadované dotace a procentuální podíl z celkových nákladů,
  - výše přiznané dotace a procentuální podíl z celkové požadované výše nákladů.
3. Poskytovatel zašle rozhodnutí o poskytnutí dotace územně příslušnému OkÚ, zřizovateli ZOO, a jedno vyhotovení archivuje.
  4. Na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace zpracuje OOP MŽP žádost o provedení rozpočtového opatření, kterou podepíše ředitel odboru nebo jím pověřená osoba.

## **Článek 8**

### **Žádost o provedení rozpočtového opatření**

1. OOP MŽP předá **žádost o provedení rozpočtového opatření** odboru rozpočtu MŽP, který zajistí přesun prostředků státního rozpočtu „Programu“ prostřednictvím MF do rozpočtu územně příslušného OkÚ a ten je následně převede do rozpočtu obce, která je zřizovatelem ZOO.
2. **Žádost o provedení rozpočtového opatření obsahuje:**
  - název dotačního titulu („Program“),
  - zdroj úhrady (rozpočtová položka),
  - celková peněžní částka určená k převodu rozpočtovým opatřením,
  - název, adresa, právní forma (OSS, PO), IČO, bankovní spojení příjemce dotace (zřizovatele ZOO – obec nebo OkÚ),
  - název, adresa, IČO, právní forma a bankovní spojení ZOO,
  - adresa územně příslušného OkÚ, na který budou rozpočtovým opatřením MF převedeny peněžní prostředky z „Programu“ prostřednictvím kapitoly Okresní úřady a kde bude probíhat finanční vypořádání dotací jejich příjemcem,
  - podpis zaměstnance MŽP oprávněného ke schválení převodu peněžních prostředků,
  - **Povinná příloha žádosti:** kopie Rozhodnutí o poskytnutí dotace

**Žádosti o provedení rozpočtového opatření pro příjemce prostředků prostřednictvím Kapitoly OkÚ budou předloženy odboru rozpočtu nejpozději do 30. 9. 2001.**

## **Článek 9**

### **Základní omezující podmínky pro čerpání dotace**

1. Dotace z „Programu“ nelze přiznat na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného investičního majetku.
2. Dotace z „Programu“ nelze přiznat na běžné opravy a údržbu ZOO, které jsou zákonnou povinností jejího zřizovatele (obce nebo OkÚ).
3. Dotace z „Programu“ nelze přiznat jako mzdové prostředky.

## **Článek 10**

### **Vyúčtování dotací**

1. Poskytnuté dotace účtují jejich příjemci (zřizovatelé ZOO) podle zákona č. 218/2000 Sb. (rozpočtová pravidla), a to odděleně od vlastního hospodaření.
2. Vyúčtování dotací poskytnutých z „Programu“ se provádí způsobem a v termínech podle zvláštního předpisu (pokyny MF k zúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu ČR pro příslušný rok).

## **Článek 11**

## Kontrola poskytování, čerpání a použití dotací

1. Poskytování, čerpání a použití dotací podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů, tj. zákona č. 218/2000 Sb., (rozpočtová pravidla), a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.
2. OkÚ provádí ve svém územním obvodu finanční kontrolu u obcí, které jsou zřizovateli zoologických zahrad a čerpají dotace z „Programu“ v roce 2001.
3. Příjemce dotace podá územně příslušnému OkÚ vyúčtování dotace v termínu stanoveném MF pro vyúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu ČR v roce 2001. OkÚ zašle kopii tohoto vyúčtování OOP MŽP jako podklad k zúčtování s celkovým rozpočtem MŽP.

## Článek 12

### Odpovědnost příjemce dotace a sankce za porušení rozpočtové kázně

1. Příjemce dotace odpovídá za to, že uvedené údaje v žádosti jsou pravdivé. Příjemce dotace je povinen dodržet podmínky výroku rozhodnutí o poskytnutí dotace.
2. Příjemce dotace, který nemůže finanční prostředky z jakýchkoliv závažných důvodů využít v souladu s rozhodnutím o poskytnutí dotace, je povinen neprodleně informovat poskytovatele dotace.
3. Příjemce dotací z „Programu“, který je použil neoprávněně ve smyslu § 3 odst. e) zák. č. 218/1992 Sb., je povinen neprodleně odvést neoprávněně použité peněžní prostředky včetně penále zpět do státního rozpočtu.

## ODDÍL II

## Článek 13

### Předměty podpory

**Program „Příspěvek zoologickým zahradám“** byl vyhlášen na základě Usnesení vlády č. 3/1995 o řešení problematiky českých ZOO a je způsobem systémové podpory českých zoologických zahrad na zajištění mezinárodních a národních projektů ochrany přírody a na zapojení ZOO do systému ochrany přírody ČR z hlediska aktuálních potřeb.

Dotace z „Programu“ se přiznávají na tato opatření:

#### **A. Chov ohrožených druhů světové fauny v českých ZOO**

1. Chov ohrožených druhů světové fauny zařazených do Evropských záchovných programů (EEP).
2. Chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih (ESB).
3. Chov ohrožených druhů světové fauny v rámci mezinárodních plemenných knih (ISB).
4. Chov ohrožených druhů světové fauny uvedených v Červené knize IUCN (RBD) a druhů světové fauny jen obtížně chovatelných v lidské péči, v jejichž chovu mají české ZOO světový primát.
5. Chov vybraných ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zákona č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů (CITES).
6. Účast v reintrodukčních programech ohrožených druhů světové fauny.

#### **B. Zapojení českých ZOO do systému ochrany přírody ČR**

1. Péče o zvláště chráněné živočichy odebrané státem podle zákona č. 114/1992 Sb., zákona č. 16/1997 Sb. (CITES) a zákona č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání.
2. Péče o zvláště chráněné živočichy podle zákona č. 114/1992 Sb., přijaté z volné přírody, dočasně nebo trvale neschopné samostatné existence v přírodě.
3. Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zákona č. 114/1992 Sb., a zapojení ZOO do záchranných programů o vybrané druhy těchto živočichů.
4. Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečných genofondů.

5. Zapojení do inventarizačního průzkumu a výzkumu zvláště chráněných živočichů podle zákona č. 114/1992 Sb., pro potřeby ochrany přírody.
6. Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti i osvěty v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o zachování biologické rozmanitosti, a s tím související publikační činnost.

**C. Spolupráce českých ZOO v rámci mezinárodních chovů ohrožených druhů s významnými ZOO a institucemi v cizině, podpora členství ZOO v mezinárodních organizacích**

1. Příspěvek na členství a účast českých ZOO v mezinárodních organizacích: WAZA (World Association of ZOOs and Aquaria), EEP (European Endangered Species Breeding Programmes), EAZA (European Association of ZOOs and Aquaria), IZE (International Association of ZOO Educators), ISIS (International Species Information System), ERAZA (Euroasijská regionální asociace zoologických zahrad a akvárií), CBSG (Captive breeding specialists group).
2. Spolupráce českých ZOO s významnými ZOO, institucemi a organizacemi v cizině v rámci kooperace mezinárodních programů chovů ohrožených druhů živočichů a plnění úkolů ZOO uvedených v dotačním titulu A.
3. Vydání a distribuce mezinárodních, evropských a národních plemenných knih vybraných ohrožených druhů živočichů v rámci mezinárodní spolupráce.
4. Vydání a distribuce „Ročenky Unie českých a slovenských zoologických zahrad“ za rok 2000, zachycující změny stavů zvířat chovaných v ZOO ČR od 1. 1. 1999 do 31. 12. 1999.

### **ODDÍL III**

#### **Článek 14**

#### **Závěrečné ustanovení**

Tato směrnice nabývá účinnosti dnem schválení ministrem životního prostředí a platí pro rok 2001.  
V Praze dne 7. 3. 2001

**v. z. JUDr. Dana Římanová, v. r.**  
**RNDr. Miloš Kužvart**  
**ministr životního prostředí**

#### **Příloha č. 1**

#### **Seznam českých zoologických zahrad a jejich zřizovatelů**

<b>Zoologická zahrada</b>	<b>Zřizovatel zoologické zahrady</b>
<b>Zoologická zahrada města Brna</b> U ZOO 46, 635 00 Brno	<b>Město Brno</b>
<b>Zoologická zahrada Děčín</b> Žižkova 1286/15, 405 02 Děčín IV	<b>Město Děčín</b>

<b>Zoologická zahrada Dvůr Králové</b> Štefánikova 1029, 544 01 Dvůr Králové nad Labem	<b>Okres Trutnov</b>
<b>Zoologická zahrada Hodonín</b> U červených domků, 695 03 Hodonín	<b>Město Hodonín</b>
<b>Zoologická zahrada Jihlava</b> Březinovy sady 10, 586 01 Jihlava	<b>Město Jihlava</b>
<b>Podkrušnohorský zoopark Chomutov</b> Přemyslova 259, 430 01 Chomutov	<b>Město Chomutov</b>
<b>Zoologická zahrada Liberec</b> Masarykova 1347/31, 460 01 Liberec 1	<b>Město Liberec</b>
<b>Zoologická zahrada Ohrada</b> 373 41 Hluboká nad Vltavou	<b>Okres České Budějovice</b>
<b>Zoologická zahrada Olomouc</b> 783 51 Olomouc – Svatý Kopeček	<b>Město Olomouc</b>
<b>Zoologická zahrada Ostrava</b> Michálkovická 197, 710 00 Ostrava	<b>Město Ostrava</b>
<b>Zoologická a botanická zahrada města Plzně</b> Pod vinicemi 9, 301 16 Plzeň	<b>Město Plzeň</b>
<b>Zoologická zahrada Praha</b> U Trojského zámku 3/120, 171 00 Praha 7	<b>Město Praha</b>
<b>Zoologická zahrada Ústí nad Labem</b> Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem	<b>Město Ústí nad Labem</b>
<b>Zoopark Vyškov</b> 682 01 Vyškov	<b>Město Vyškov</b>
<b>Zoologická zahrada a zámek Zlín-Lešná</b> 763 14 Zlín	<b>Město Zlín</b>

**5.**  
**SMĚRNICE**  
**pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu v roce 2001**

Ministerstvo životního prostředí

Č.j.:M/200026/01

Č.j.: 600/373/01

Č.j.: OOP/9075/00

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) vyhláší v návaznosti na schválený zákon o státním rozpočtu na rok 2001 dotační titul „Program stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu“ (dále jen „Program“) a v souladu s pravidly pro nakládání s rozpočtovými prostředky vydává tuto směrnici. Předmětem „Programu“ je podpora opatření prováděných za účelem zvýšení ekologické stability lesních porostů a k provádění kompenzačních opatření v Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory a na Ještědu včetně zajištění jejich projekční přípravy v souvislosti s uvažovanou přípravou mistrovství světa v klasickém lyžování (Usnesení vlády č. 274/1997).

**ODDÍL I.**

**Článek 1**

**Všeobecná ustanovení**

1. V rámci „Programu“ jsou přiznány neinvestiční finanční prostředky (dále jen „finanční prostředky“).
2. Směrnice stanovuje postup při předkládání žádostí v roce 2001, postup při projednávání žádostí a přiznání finančních prostředků.
3. Směrnice vymezuje subjekty, které mohou žádat o přiznání finančních prostředků.
4. Směrnice vymezuje činnosti, na které mohou být finanční prostředky přiznány.
5. Směrnice vymezuje kontrolní mechanismy, zajišťující účelné využívání finančních prostředků a nástrojů „Programu“.
6. Směrnice vymezuje způsob financování (uvolňování) finančních prostředků.
7. Na přiznání finančních prostředků není nárok.

**Článek 2**

**Žadatel**

1. Finanční prostředky lze přiznat na realizaci opatření výhradně na území Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory a na Ještědu („zájmový prostor“), která jsou vymezena v příloze č. 1 této směrnice.
2. Finanční prostředky lze přiznat na základě žádosti. Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba s právem vlastnictví nebo hospodaření k pozemkům, na nichž je třeba realizovat vlastní opatření, dále Správa chráněných krajinných oblastí ČR pro území Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pro oblast Ještědu podle předmětu podpory v oddíle II. směrnice.

**Článek 3**

**Přiznání finančních prostředků**

1. Finanční prostředky jsou přiznány z rozpočtu ministerstva, ve kterém jsou účelově vázány na zajišťování „Programu“ ve smyslu směrnice.
2. Finanční prostředky jsou uvolňovány dle ustanovení článku 9, směrnice.
3. Příjemce finančních prostředků je oprávněn použít finanční prostředky pouze ke stanovenému účelu v rozsahu uvedeném ve smlouvě a povinen je vyúčtovat v souladu s pravidly pro uvolňování

a užití finančních prostředků ze státního rozpočtu a v souladu s touto směrnicí. Příjemce podpory, který neoprávněně použil finanční prostředky nebo nesplnil ustanovení smlouvy o přiznání finančních prostředků, je povinen neprodleně odvést zadržené finanční prostředky včetně penále, vypočteného podle ustanovení zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změnách některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

4. Pokud jsou žadateli přiznány další finanční prostředky ze Státního fondu životního prostředí ČR, z rozpočtu Ministerstva zemědělství ČR, případně jiných zdrojů státního rozpočtu, nesmí dojít k jejich souběhu na totéž opatření. Čestné prohlášení žadatele o této skutečnosti bude uvedeno v příloze žádosti o přiznání finančních prostředků.
5. Pokud jsou žadateli přiznány či vyplaceny náhrady za znehodnocení majetku v rámci restitucí souvisejících s předmětem žádosti na přiznání finančních prostředků z „Programu“, nebudou žadateli finanční prostředky z „Programu“ poskytnuty. Čestné prohlášení o skutečnosti, že žadateli nejsou přiznány či vyplaceny restituční náhrady k navrhovanému opatření, bude uvedeno v příloze žádosti o přiznání finančních prostředků.
6. Přiznané finanční prostředky podléhají regulačním opatřením pro čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2001, pokud o nich rozhodně vláda nebo Ministerstvo financí.
7. Finanční prostředky na „Program“ lze použít pouze do 31. 12. 2001, resp. do data, které stanoví Ministerstvo financí, Česká národní banka a peněžní ústavy příjemců finančních prostředků pro realizaci plateb (příjmů) z rozpočtu roku 2001.

## **Článek 4**

### **Žádost**

K přiznání finančních prostředků na realizaci opatření v rámci „Programu“ žadatel podává žádost s přílohami a doklady podle přílohy č. 2 směrnice na místně příslušnou Správu CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem.

## **Článek 5**

### **Předkládání žádosti**

1. Žadatel o finanční prostředky „Programu“ podává žádost ve dvou vyhotoveních.
2. Žádost o poskytnutí finančních prostředků se podává pro oblast Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory na Správu Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory se sídlem v Liberci, U jezu 10, (dále „Správa CHKO JH“). Žádost pro oblast Ještědu se podává na Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR, středisko Ústí nad Labem, Bělehradská 1308/17 (dále jen „AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem“). Žádost pro oblast Ještědu lze rovněž podat na Správu CHKO JH, která po zaevidování postoupí žádost AOPK ČR, středisko Ústí nad Labem, Bělehradská 1308/17.
3. Správa CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem evidují ve zvláštní knize žádosti, které jsou v souladu s předmětem podpory. Ostatní žádosti vrací zpět žadateli se stručným zdůvodněním.
4. Stanovisko se zdůvodněním výše požadovaných finančních prostředků a návrh smlouvy, podepsaný žadatelem, pro oblast Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory zpracovává Správa CHKO JH a pro oblast Ještědu AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem. Tyto podklady jsou předávány ke konečnému schválení řediteli odboru ochrany přírody ministerstva.
5. Správa CHKO JH nebo AOPK ČR- středisko Ústí nad Labem vydává stanovisko, které obsahuje:
  - a) předmět podpory,
  - b) odborné zdůvodnění,
  - c) úměrnost kalkulovaných nákladů,
  - d) ekologický efekt.
6. V případě, že žadatelem je AOPK ČR nebo Správa CHKO ČR, žádost o finanční prostředky obsahuje analogické odůvodnění žádosti uvedené pod bodem 5 a je podávána u ministerstva.
7. Konečný termín pro podání žádostí o finanční prostředky je 30. červen 2001.

## Článek 6

### Schvalování žádosti

Na základě stanovisek, vydaných Správou CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem a po doporučení ředitelů Správy CHKO ČR a AOPK ČR, schvaluje ředitel odboru ochrany přírody ministerstva **navrhovaná opatření vydáním rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků (dotace) dle § 14, odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb., a podpisem předložených návrhů smluv.**

## Článek 7

### Kontrola

1. Koordinací a zajištěním základních projekčních dokumentů s cílem zajistit co nejvyšší efektivitu krajinně-ekologických opatření a dozorem nad kvalitou a rozsahem prací prováděných v souladu s tímto „Programem“ a uzavřenými smlouvami MŽP, pověřuje ministerstvo touto směrnicí pro území CHKO JH Správu CHKO ČR a pro oblast Ještědu AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem.
2. Dozorující orgány do 15.1.2002 podají písemnou zprávu, vyhodnocující souhrnně i po jednotlivých opatřeních realizaci „Programu“ uzavřenými smlouvami o poskytnutí podpory v rámci „Programu“ ve třech vyhotoveních odboru ochrany přírody ministerstva.
3. Poskytování, čerpání a použití prostředků podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů.
4. V průběhu plnění uzavřené smlouvy provádí Správa CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem kontrolu dodržování stanovených podmínek.
5. Realizované opatření převezme Správa CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem a o převzetí vypracuje Protokol o převzetí, který je spolu s účetními doklady podkladem k finančnímu vypořádání.

## Článek 8

### Uzavírání smluv

1. Správa CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem sepíše s žadatelem návrh smlouvy o poskytnutí finančních prostředků (vzor v příloze 3 směrnice). Podmínky uvolnění finančních prostředků a jejich čerpání jsou součástí smlouvy.
2. V případě, že záměr podléhá výběrovému řízení podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění, proplacení fakturace za provedené práce bude podmíněno doložením dokumentace o řádně provedeném výběrovém řízení a doložením smlouvy s dodavatelem.
3. Návrhy smluv předkládá Správa CHKO ČR a AOPK ČR ve 4 vyhotoveních, podepsaných žadatelem, k podpisu řediteli odboru ochrany přírody ministerstva.
4. Podepsané smlouvy zašle odbor ochrany přírody MŽP obratem po jednom vyhotovení žadateli, po dvou Správě CHKO ČR nebo AOPK ČR. Jedno vyhotovení archivuje OOP ministerstva.

## Článek č. 9

### Odpovědnost žadatele

1. Žadatel odpovídá za to, že uvedené údaje v žádosti jsou pravdivé. Při prokázání opaku ministerstvo od smlouvy odstoupí. Žadatel je povinen dodržet ustanovení smlouvy o poskytnutí finančních prostředků včetně rozsahu opatření a termínu realizace.
2. Žadatel, který nesplnil podmínky o přiznání finančních prostředků na realizaci opatření, je povinen odvést neprodleně neoprávněně použité prostředky zpět do státního rozpočtu postupem uvedeným ve smlouvě.

3. Žadatel, který nemůže finanční prostředky z jakýchkoliv závažných důvodů využít ke splnění podmínek stanovených smlouvami, je povinen neprodleně informovat OOP ministerstva, který rozhodne o dalším postupu.

## Článek 10

### Poskytování finančních prostředků, jejich čerpání a vyúčtování

1. Finanční prostředky na zajištění „Programu“ jsou zahrnuty v rozpočtu kapitoly ministerstva na rok 2001 ve skupině 3, odd. 37 – ochrana životního prostředí, § 49 – Ostatní činnosti k ochraně přírody a krajiny a **poskytují se na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace**. Prostředky jsou určeny na financování opatření realizovaných v roce 2001 a jsou čerpány u **organizačních složek státu (dále „OSS“), příspěvkových organizací (dále „PO“) ministerstva či jiného resortu, OkÚ a jimi zřízených PO a u obcí na základě rozpočtového opatření a u ostatních příjemců dotací jsou čerpány z účtu MŽP u ČNB č. 5899-7628001/0710 – Lesní hospodářství. Úhrada studií, jejichž objednatel bude přímo OOP ministerstva, je hrazena z výdajového účtu MŽP č. 7628001/0710**. Správcem prostředků je sekce ochrany přírody a krajiny, odbor ochrany přírody ministerstva.
2. Uvolnění finančních prostředků pro žadatele se provádí podle platných rozpočtových pravidel (**zák.č. 218/2000 Sb.) a usnesení vlády č. 1218/2000** ze dne 4.12.2000 o „**Způsobu převádění finančních prostředků ze státního rozpočtu (státních fondů) do rozpočtu obcí a krajů a do rozpočtu okresních úřadů v roce 2001**“.
  - rozpočtovým opatřením (zvýšením rozpočtu o účelové prostředky) v případech, kdy je příjemcem dotace OSS nebo PO ministerstva či jiného resortu, OkÚ, obec nebo OPSS či PO zřízená OkÚ. Rozpočtové opatření pro příjemce finančních prostředků, kterými jsou OSS a PO ostatních resortů, obce, OkÚ a OSS a PO zřízené OkÚ, se provádí prostřednictvím Ministerstva financí (dále „MF“) a rozpočtu příslušné kapitoly státního rozpočtu, kterou jsou od 1.1.2001 i OkÚ. Žádosti o provedení rozpočtového opatření pro příjemce prostředků prostřednictvím kapitoly OkÚ budou předloženy odboru rozpočtu nejpozději do 30.9.2001.
  - převodem finančních prostředků **z účtu 5899-7628001/0710** na účet žadatele k tomu účelu zřízený, v zásadě po předložení schválených dokladů o skutečném čerpání prostředků na podporované opatření. Na podporované opatření je možno poskytnout zálohy v průběhu realizace prací v případě, že je tento postup předmětem smlouvy o poskytnutí finančních prostředků;

## Článek 11

### Vyúčtování finančních prostředků

1. Doklady pro čerpání finančních prostředků jsou:
  - úplně a řádně vyplněný protokol o převzetí realizovaných opatření včetně finanční částky navrhované k proplacení a přiložených kopií faktur od dodavatelů prací včetně soupisu provedených prací (faktura musí být dodavatelem vystavena na žadatele, ne na ministerstvo či pověřenou odbornou organizaci), pokladních dokladů či výkazů práce, podepsaných žadatelem a pověřeným zástupcem sběrného místa – zabezpečuje pro území CHKO Jizerské hory Správa CHKO JH, pro území Ještědu AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem. Protokol musí být podepsaný žadatelem a pověřenou organizací.
  - vyplněný platební příkaz (včetně označeného výdajového účtu a podúčtu ministerstva) podepsaný vedoucím sběrného místa (včetně razítka sběrného místa).
2. Příjemce vždy musí dokladovat celkové náklady opatření. Přiznané procento finančních prostředků se vztahuje vždy k prokázaným celkovým nákladům opatření.
3. Je-li příjemce plátcem DPH a práce zajišťuje dodavatelsky (na faktuře je započítáno i DPH), poskytnou se finanční prostředky bez DPH.
4. Příjemce je povinen přijaté finanční prostředky uvést jako příjem do daňového prohlášení.

5. Rozpočtové opatření nebo převod finančních prostředků na účet příjemce podpory zajišťuje odbor rozpočtu ministerstva na základě podkladů, předložených OOP ministerstva:

Pro provedení rozpočtového opatření je podkladem žádost, obsahující tyto údaje:

- příjemce finančních prostředků (název a označení, zda jde o OSS, PO, nebo obec)
- název zřizovatele (ústřední orgán, OkÚ),
- název opatření, na které se uvolňují finanční prostředky,
- částka určená k převodu,
- platná smlouva o poskytnutí finančních prostředků. Údaje ve smlouvě (výše schválených finančních prostředků) musí odpovídat údajům v žádosti o rozpočtové opatření.

Rozpočtové opatření pro resortní OSS a PO provede odbor rozpočtu ministerstva do 15 kalendářních dnů od doručení žádosti a předá žadateli příslušné limitní oznámení pro čerpání účelově přidělených finančních prostředků (dotace). U rozpočtového opatření, které se provádí dle článku 10, bodu 2, prostřednictvím MF, předloží odbor rozpočtu žádost o provedení tohoto opatření do 15 kalendářních dnů po obdržení podkladů od OOP.

Budou-li vůči žadateli uplatněny sankční postihy podle uzavřené smlouvy, týkající se uvolnění finančních prostředků v běžném roce, požádá OOP ministerstva písemně odbor rozpočtu ministerstva u OSS a PO v působnosti ministerstva o pozastavení možnosti čerpání poskytnuté finanční podpory pro další období a o úpravu rozpočtu žadateli smluvního ujednání. U prostředků převedených rozpočtovým opatřením OSS a PO jiných resortů včetně OkÚ, bude skutečný nárok na čerpání předmětem zúčtování vztahů (finančního vypořádání) za rok 2001 v rámci rozpočtové kapitoly (ministerstvo, OkÚ), na kterou byly prostředky z rozpočtu převedeny.

Převod finančních prostředků na účet žadatele se provede na základě příkazu k úhradě od OOP ministerstva v návaznosti na platnou smlouvu nebo předložené vyúčtování provedených prací.

Příkaz k úhradě musí obsahovat:

- název opatření podporovaného „Programu“
- finanční částku v Kč určenou k úhradě
- název - jméno příjemce finančních prostředků včetně adresy
- bankovní spojení příjemce finančních prostředků
- obsah hospodářské operace (záloha, konečné vyúčtování)
- zdroj úhrady (rozpočtová položka)
- číslo účtu MZP, ze kterého bude úhrada provedena
- podpis správce rozpočtu
- kód dotačního titulu z IS CEDR
- bezchybně rodné číslo, nebo IČO příjemce dotace (pokud existují, tak obě varianty)
- kód právní formy příjemce z IS CEDR
- obchodní jméno příjemce (pokud existuje)

Odbor rozpočtu ministerstva - oddělení účtárny předá ČNB příkaz k převodu finančních prostředků do 10 kalendářních dnů od doručení platebního příkazu od OOP ministerstva.

V případě, že poskytnuté finanční prostředky vrátí příjemce podpory ještě v běžném roce, převede je oddělení účtárny zpět na výdajový účet ministerstva, ze kterého byly finanční prostředky poskytnuty. U prostředků uvolněných formou rozpočtového opatření pro OOS a PO v působnosti ministerstva předloží OOP podklady pro rozpočtové opatření řešící vrácení těchto prostředků nejpozději do 15.11.2001 odboru rozpočtu.

6. Finanční prostředky na „Program“ lze použít pouze do 31.12.2001, resp. do data, které stanoví MF a ČNB pro realizaci plateb (příjmů) z rozpočtu roku 2001.

7. Poskytnuté finanční prostředky účtují jejich příjemci podle platné účtové osnovy a postupů účtování pro OSS, územní samosprávné celky a PO podle platné účtové osnovy a postupů účtování pro podnikatelské subjekty či občanská sdružení nebo podle zásad pro vedení jednoduchého účetnictví, a to odděleně od vlastního hospodaření organizace.

8. Vyúčtování finančních prostředků poskytnutých z rozpočtu MŽP se provádí způsobem a v termínech podle zvláštního předpisu (pokyny MF k zúčtování vztahů ke státnímu rozpočtu ČR pro příslušný rok).
9. Podklady pro vyúčtování finančních prostředků zpracovává sběrné místo, následně je předá OOP ministerstva, který je odsouhlasí a schválí a v požadované formě předá odboru rozpočtu ministerstva k zahrnutí do zúčtování se státním rozpočtem za celou kapitolu ministerstva. V rámci zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem nelze uplatňovat dodatečné požadavky týkající se uplynulého roku.

## **Článek 12**

### **Kontrola a sankce**

1. Pověřené odborné organizace mají povinnost provádět kontrolu během realizace opatření z „Programu“.
2. Pověřené odborné organizace mají povinnost provádět kontrolu i v minulých letech realizovaných opatření z „Programu“.
3. Pověřené odborné organizace mají právo, v případě zjištění porušení smluvních podmínek, uložit opatření k nápravě na vlastní náklady žadatele. Příslušná pověřená odborná organizace může uložit smluvní pokutu až do výše poskytnuté finanční podpory. Přidělené finanční prostředky je žadatel povinen vrátit zpět na účet ministerstva.
4. Pověřené odborné organizace si mohou kdykoliv během kontroly vyžádat vydání nebo zaslání fotokopíí záznamů nebo podkladů žadatele o finanční podporu na jeho náklady.
5. O výsledku kontroly musí být pořízen písemný záznam, podepsaný oprávněnými zástupci obou smluvních stran.
6. Žadatel o finanční prostředky je povinen bezpečně a ověřitelně uchovávat všechny záznamy nebo podklady týkající se přiznání finančních prostředků z „Programu“. Stejná povinnost se vztahuje i na pověřené odborné organizace.
7. Při zjištění nesouladu v čerpání finančních prostředků je žadatel o finanční prostředky, vyloučen ministerstvem z jiných podpůrných programů ministerstva.

## **ODDÍL II.**

### **Článek 13**

#### **Předmět podpory**

Program kompenzačních opatření a stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu v roce 2001 je realizován v prostoru CHKO Jizerské hory a Ještědského hřebene (příloha č. 1, směrnice).

Finanční prostředky ze státního rozpočtu se mohou poskytnout pouze na ta opatření, jejichž cílem je stabilizovat dotčené imisně zatížené lesní porosty v zájmových prostorech souvisejících s uvažovanou přípravou mistrovství světa v klasickém lyžování zvýšením druhové a prostorové rozrůzněnosti lesa pro trvalou provozuschopnost sportovišť a řešit další nezbytná kompenzační opatření i v navazující mimolesní krajině.

Výše poskytovaných finančních prostředků bude stanovena až do 100% dle příslušné rozpočtové části dokumentace.

#### **Podporovaná opatření k dosažení cíle:**

##### **A. Stabilizace lesních porostů**

- A.1. zvýšení podílů přirozeného zastoupení melioračně-stabilizačních dřevin (bk, kl, jř, bř, jd) v lesích nad hospodářskými soubory předepsaná minima v obnovovaných porostech ve směru přirozené dřevinné skladby,
- A.2. zvýšení podílů přirozeného zastoupení melioračních a stabilizačních dřevin v kulturách sm cílenou výchovou sm a vnášením bk, kl, jř, bř, jd,

- A.3. systematické zavádění geneticky cenných a původních populací smrku a borovice kleče do obnovovaných a stabilizovaných porostů,
- A.4. zjemnění způsobu obnovy oproti platnému lesnímu hospodářskému plánu a rámcových hospodářských směrnic, zejména nahrazení maloplošných holých sečí maloplošnou podroštní obnovou postupně diferencující porosty plošně, interiérově i druhově,
- A.5. používání mechanických individuálních, skupinových, plošných ochran pro eliminaci škod zvěří melioračních a stabilizačních dřevin přirozené dřevinné skladby, zejména bk, jd, kl, jř a bř,
- A.6. biologické formy ochrany kultur,
- A.7. záchrana a reprodukce genofondu původních populací dřevin pro stabilizaci lesa v zájmovém prostoru,
- A.8. údržba přibližovacích linií a svážnic, používaných v souvislosti s realizací opatření A.1. - A.4.

### **B. Kompenzační opatření v krajině mimo les**

Podporovaná opatření v krajině mimo les budou v souvislosti s vyvolanými aktivitami uvažovaného mistrovství světa v klasickém lyžování. Týkají se:

- B.1. péče o stávající mimolesní zeleň,
- B.2. náhradní a doplňkové výsadby místně původní mimolesní zeleně a následné péče o ně,
- B.3. údržby luk a pastvin v okolí sportovišť,
- B.4. ostatních krajinářských kompenzačních opatření, vyvolaných předpokládanými stavebními a terénními činnostmi v území

### **C. Protierozní opatření**

- C.1. Protierozní opatření v lesní a nelesní krajině zvyšující přirozenou retenční schopnost území neinvestičního charakteru.

### **D. Tvorba nezbytných prováděcích projektů**

Pro realizaci racionálních opatření uvedených ve skupinách A a C rozpracovávajících a upravujících lesní hospodářský plán, plány územních systémů ekologické stability a plán péče chráněné krajinné oblasti je nezbytné předložit projektovou dokumentaci.

### **Územní priority v řešeném zájmovém prostoru jsou**

- navržené a vymezené systémy ekologické stability
- prostory v kontaktu se závodíšti
- nejvýše položené části zájmových prostor
- I. a II. zóna chráněné krajinné oblasti
- ostatní plochy zájmového prostoru.

## **ODDÍL III.**

### **Článek 14**

#### **Závěrečné ustanovení**

1. Tato směrnice nabývá účinnosti dnem schválení ministrem životního prostředí a platí pro rok 2001.
2. Nabytím platnosti a účinnosti této směrnice se zrušují všechny předchozí metodické pokyny o poskytování finančních prostředků ministerstva v rámci „Programu“ včetně všech příloh.

V Praze dne 12. února 2001

**RNDr. Miloš Kužvart, v.r.**  
**ministr životního prostředí**

**Přílohy:**

1. Vymezení zájmového prostoru
2. Žádost
3. Vzor smlouvy

## **Program stabilizace lesa v Jizerských horách**

### **Příloha č. 1**

#### **Vymezení zájmového prostoru**

Zájmový prostor Programu stabilizace lesa v Jizerských horách je vymezen pro Chráněnou krajinnou oblast Jizerské hory v mapové příloze 1a. Plocha zájmového prostoru na lesním půdním fondu je 7820 ha.

**Zájmový prostor Programu stabilizace lesa v Jizerských horách je pro oblast Ještědu vymezen v mapové příloze 1b. Plocha zájmového prostoru na lesním půdním fondu je 1530 ha.**

Program stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu

Příloha č. 2

Číslo akce:

## Ž Á D O S T

o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu stabilizace lesa  
v Jizerských horách a na Ještědu pro rok 2001

### A. Žadatel :

Úplný úřední název právnické osoby (Jméno a příjmení žadatele (je-li žadatel fyz.os.)):

Adresa :

PSČ:

Bankovní ústav :

Číslo účtu :

IČO:

Rodné číslo:



DIČ:



Typ subjektu : \*)

práv. osoba  rozpoč.org.  příspěv.org.  obec  ostatní  fyz. osoba

Statutární zástupce práv.osoby (Jméno,příjmení, funkce)

Telefon:

Fax : e-mail:

Pracovník pověř. jednáním o finančním příspěvku (Jméno,příjmení, funkce) :

Telefon:

Fax: e-mail:

Žadatel \_\_\_\_\_ je \_\_\_\_\_ není \_\_\_\_\_ plátcem DPH \*\*)

Předmět činnosti žadatelského subjektu (dle obch. rejst.nebo živnost. listu atp.)

Název akce :

Předmět podpory  
(v pořadí dle objemu prací)

Ještěd \*)

CHKO Jizerské hory \*)

Obec:.....

Kat.úz.:

Pozemky (p.p.č.):

Porostní odd:

LHC:

\*) křížkem označte typ subjektu a zájmový prostor

\*\*) nevyhovující škrtněte

**C. Popis a zdůvodnění opatření:**

--

**D. Výše požadovaných finančních prostředků:**

	<b>C e l k e m</b> (tis. Kč)	<b>z toho v r. 2001</b> (tis. Kč)
<b>celkové náklady akce</b>		
<b>Vlastní prostředky žadatele</b>		
<b>Požadovaný příspěvek z prostředků MŽP</b>		

V ..... dne ..... 2001 :

**Razítko a podpis žadatele:**

**Razítko a podpis vedoucího Správy CHKO JH  
a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem:**

**Přílohy žádosti - povinné (na samostatných přiložených listech)**

- 1. Zdůvodnění předmětu žádosti včetně objasnění efektu navrhovaného opatření.**

## **2. Dokumentace navrhovaného opatření včetně rozpočtu**

*(Rozsah dokumentace bude odpovídat charakteru navrhovaného opatření: u jednoduchých činností bude spočívat v popisu činnosti a vymezení objemu prací, u složitějších činností bude vyžadován projekt)*

## **3. Časový harmonogram postupu prací**

## **4. Požadavek na čerpání finančních záloh (návrh platebního kalendáře)**

## **5. Doložení vlastnických (případně nájemních) vztahů k pozemku, na němž bude opatření provedeno.**

## **6. Souhlas vlastníka, pokud je žadatelem nájemce pozemku nebo S CHKO ČR a AOPK ČR.**

## **7. Vyjádření Správy CHKO Jizerské hory či AOPK ČR.**

## **8. Prohlášení o nečerpání finančních prostředků z jiných zdrojů na toto opatření.**

## **9. Další podklady dle vyžádání sběrného místa** (v případě jejich vyžádání se stávají povinnou přílohou žádosti). V případě nezbytnosti si sběrné místo vyžádá stanovisko věcně a místně příslušného orgánu ochrany přírody, případně stanovení podmínek realizace opatření z hlediska zájmů ochrany přírody a krajiny či další podklady.

**Příloha č. 3  
Vzor smlouvy**

**SMLOUVA**

**o poskytnutí, čerpání a užití finančních prostředků ze státního rozpočtu České republiky z Programu stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu pro rok 2001 (dále „Program“), uzavřená podle ust. § 269 obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., v platném znění**

**mezi**

ČR – Ministerstvem životního prostředí (dále jen MŽP), Vršovická 65, 100 10 Praha 10  
IČO: 164801, zastoupené ředitelem odboru ochrany přírody, ..... (vypsat-jméno příjmení, titul),  
Bankovní spojení: ČNB Praha, č. ú. 4802-7628001/0710 pro OkÚ a obce, 895-7628001/0710 pro ostatní příjemce,  
jako organizační složkou státu poskytující finanční prostředky na straně jedné;  
za organizační složku státu je kontrolou plnění ustanovení smlouvy pověřena Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR) a Správa chráněných krajinných oblastí ČR (dále jen S CHKO ČR),

**a**

jméno žadatele (fyzické osoby) nebo typ a název organizace a jméno jejího statutárního zástupce..... (vypsat – jméno, příjmení, titul):

Adresa:

IČO nebo rodné číslo:

č.ú. a název bankovního ústavu:

jako příjemcem finančních prostředků (dále jen „příjemce“) na straně druhé.

**I.**

**Předmět smlouvy**

1. Žadatel získal jako vlastník/nájemce pozemku č.....k.ú.....  
v souladu s Usnesením vlády ČR č. 247/1997 a směrnicí MŽP č.j..... ze dne.....  
nárok na finanční podporu do výše .....% prokázaných nákladů, nejvýše však .....Kč, a to za provedení činností, uvedených v čl.12 směrnice, v zájmu zlepšení přírodního prostředí ve vymezeném území CHKO Jizerské hory a oblasti Ještědu. Finanční prostředky budou poskytnuty z „Programu“ v souladu se směrnicí pro poskytování finančních prostředků MŽP v rámci „Programu“ v roce 2001.
2. Příjemce podpory se zavazuje na svůj náklad a na své nebezpečí provést nebo zajistit provedení těchto prací: {*Na tomto místě bude podrobně specifikováno v souladu s návrhem uvedeným v žádosti a v souladu s podmínkami příslušného orgánu ochrany přírody, o jaké činnosti jde a nebo bude učiněn odkaz na příslušnou dílčí projektovou dokumentaci opatření, eventuálně doplněno na příloze zákresem v mapce nebo plánu*}  
a to v termínu od ..... do .....
3. Žadatel je povinen provést předmětné činnosti hospodárným způsobem.
4. Zadá-li žadatel provedení těchto prací jinému subjektu (zhotoviteli), je zodpovědný za dodržování podmínek, za kterých byla podpora schválena, a podmínek (pokynů), určených Správou CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem v zastoupení MŽP.

5. MŽP se zavazuje předávat prostřednictvím Správy CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem pokyny a informace potřebné k zajištění činnosti podle čl. 1. 2. této smlouvy a upozornit na případné možnosti negativního dopadu na přírodní hodnoty při použití jiných než uvedených způsobů provedení.

## II.

### Podmínky uvolňování a čerpání finančních prostředků

1. Finanční prostředky budou uvolněny jedním ze způsobů:
  - a) formou rozpočtového opatření účelovým zvýšením rozpočtu příjemce podpory pro Správu CHKO ČR nebo AOPK ČR {*bude uvedeno ve smlouvě rozpočtové organizace a příspěvkové organizace*}
  - b) převodem finančních prostředků na zvláštní účet příjemce podpory po převzetí prací a odsouhlasení způsobu jejich provedení sběrným místem {*bude uvedeno ve smlouvě s ostatními právníky a fyzickými osobami*}
  - c) převodem finančních prostředků na účet OkÚ v případě, kdy je žadatelem obec.
2. U financovaných prací bude poskytnuta záloha za splnění těchto podmínek:
  - první záloha (max. 30 %) z celkové částky podpory bude uvolněna bezhotovostním převodem na účet příjemce do 30 dnů po podpisu smlouvy MŽP;
  - další zálohy (jen ve zcela výjimečných případech):
3. Konečné vyúčtování (faktura nebo předložení příslušných dokladů) předloží příjemce podpory do 15 dnů ministerstvu po převzetí a odsouhlasení provedených prací;
4. MŽP převede finanční prostředky dle konečného vyúčtování na účet příjemce nejpozději do 20. 12. 2001.

## III.

### Vyúčtování a průkaz oprávněnosti čerpání finančních prostředků

Oprávněnost užití a čerpání finančních prostředků doloží žadatel právoplatnými doklady, prokazujícími skutečné náklady vynaložené na realizaci daných opatření. Vyúčtování bude předloženo ústřednímu orgánu MŽP nejpozději do 30. listopadu 2001.

## IV.

### Ostatní ustanovení

1. Žadatel odpovídá za použití finančních prostředků ke stanovenému účelu, za správný způsob účtování, za dodržení termínu čerpání ze státního rozpočtu a správnost vyúčtování finančních prostředků se státním rozpočtem.
2. Žadatel je povinen neprodleně upozornit MŽP na změnu podmínek vedoucích ke snížení, případně zrušení schválené podpory.
3. Správa CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem je oprávněno kontrolovat provádění dohodnutých prací a opatření, zejména z hlediska vlivů na přírodní prostředí a z hlediska použití ekonomicky úsporných způsobů. Zjistí-li, že práce jsou prováděny v rozporu s podmínkami smlouvy nebo obecně platnými předpisy, je oprávněno žádat odstranění vad a provedení řádným způsobem.

Jestliže žadatel tak neučiní ve lhůtě k tomu poskytnuté, je MŽP oprávněno od smlouvy odstoupit.

V případě nedodržení termínu provedení opatření podle PSLJH může MŽP vyúčtovat žadateli smluvní pokutu ve výši .....Kč za každý den prodlení. Zaplacení smluvní pokuty nemá vliv na případnou náhradu škody.

4. Žadatel může bez uplatnění sankcí požádat MŽP o změnu výše finanční podpory, a to do doby, než mu bude pro čerpání uvolněna poslední částka. Žadatel je oprávněn přede dnem, do kterého má poskytovateli předložit vyúčtování, prohlásit, že smlouvě nedostojí, což má za následek zrušení povinností, vyplývajících pro něj ze smlouvy od počátku a vznik povinnosti vrátit neprodleně

finanční prostředky, které přijal, a zaplatit z nich úrok ve výši dvojnásobku diskontní sazby, stanovené Českou národní bankou a platné v den příjemcova prohlášení za dobu ode dne, kdy finanční prostředky obdržel, do dne, kdy je poukázal zpět MŽP.

5. Změna se může týkat rozhodující části finanční podpory, která je směřována pro realizaci daných opatření, kde žadatel s ohledem na možnost výskytu mimořádných okolností a vázanost na třetí osobu i charakter prací nemůže jednoznačně zabezpečit čerpání předem stanoveného podílu podpory.
6. V případě zjištění, že žadatel použil prostředky podpory k jinému než stanovenému účelu, může MŽP od smlouvy odstoupit. Odstoupení se oznámí žadateli písemnou formou a je účinné 15. kalendářní den po doručení písemného oznámení o odstoupení. Uvedené odstoupení nemá vliv na uplatnění ustanovení § 44 zákona. č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).
7. Poskytování, čerpání a použití finančních prostředků podléhá kontrole a revizím hospodaření v rozsahu stanoveném podle zvláštních předpisů.
8. Účel finanční podpory zakládá žadateli právo použít, v souladu s obsahem této smlouvy, poskytnuté finanční prostředky i k úhradě nákladů, které mu vznikly od 1. 1. 2001 do okamžiku počátku platnosti smlouvy.
9. MŽP zajistí prostřednictvím Správy CHKO JH a AOPK ČR - středisko Ústí nad Labem převzetí provedených prací a odsouhlasení jejich řádného provedení v dohodnutém termínu.
10. V případě, že realizace opatření vyžaduje provedení veřejné zakázky dle zák. č. 199/1994 Sb., o<sup>n</sup> zadávání veřejných zakázek, v platném znění, je jakékoliv vypořádání fakturace za provedení díla podmíněno přiložením veškerých dokumentů dokládajících uskutečnění řádného vyhodnocení veřejné zakázky.

Přiznané finanční prostředky podléhají regulačním opatřením pro čerpání prostředků státního rozpočtu v roce 2001, pokud o nich rozhodne vláda nebo MF.

## V.

### Závěrečná ustanovení

Nedílnou součástí této smlouvy je „Směrnice pro poskytování finančních prostředků Ministerstva životního prostředí v rámci Programu stabilizace lesa v Jizerských horách a na Ještědu“ pro rok 2001.

Ustanovení smlouvy lze měnit a doplňovat pouze písemnými dodatky na návrh kterékoliv smluvní strany. V ostatním se řídí práva a povinnosti smluvních stran příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku, na kterém se smluvní strany dohodly podle ust. § 262 odst. 1, a podmínkami, za kterých jsou poskytovány finanční prostředky z „Programu“.

Žadatel (příjemce) dotace podle této smlouvy bezvýhradně souhlasí se zveřejněním své identifikace a výše poskytnuté dotace, případně dalších parametrů této smlouvy.

Smlouva je vyhotovena ve 4 výtiscích, z nichž po jednom obdrží žadatel (příjemce), MŽP, po dvou SCHKO ČR nebo AOPK ČR.

Smluvní strany prohlašují, že smlouvu uzavřely svobodně, vážně, určitě a srozumitelně a na důkaz toho připojují své podpisy.

Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oprávněnými zástupci smluvních stran.

V..... dne.....

V..... dne.....

.....  
ředitel odboru ochrany přírody  
(vypsané jméno a funkce ředitele OOP MŽP)

.....  
žadatel  
(vypsané jméno a funkce žadatele)

Příloha: Směrnice

# METODICKÉ POKYNY A NÁVODY

## 2.

### **Metodický pokyn odboru odpadů Ministerstva životního prostředí k zákonu o odpadech týkající se nakládání se stavebními a demoličními odpady**

#### **1. Úvod**

Okresní úřady podle § 26 odst. 4, písm. b) zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o odpadech), dávají vyjádření v územním a stavebním řízení z hlediska nakládání s odpady, tedy i z hlediska nakládání se stavebními a demoličními odpady. Tato vyjádření musí být vydávána v souladu se zákonem o odpadech, prováděcími předpisy k němu vydanými i zvláštními předpisy pro ochranu jednotlivých složek životního prostředí za účelem zamezení negativnímu vlivu nakládání s odpady na životní prostředí.

Stavební a demoliční odpady představují svým objemem významný podíl z celkového množství odpadu produkovaného v České republice (cca 10–12 mil. tun za rok). Jedná se o odpad, který může být po vhodné úpravě recyklací opět využit jako významná druhotná surovina v procesu následné stavební výroby. Nezanedbatelný je i fakt, že stavební a demoliční odpady mohou obsahovat také nebezpečné odpady např. asphalt s obsahem dehtu, izolační materiály s azbestem, zbytky nátěrových hmot apod. Volné ukládání nezpracovaných nebo nevytříděných stavebních a demoličních odpadů, pod záminkou terénních úprav nebo rekultivací opuštěných lomů, pískoven, nebo na jiné nevyužívané pozemky, je v rozporu s § 3 odst. 4 zákona o odpadech.

V porovnání s členskými zeměmi Evropského společenství, kde v dnešní době míra recyklace stavebních sutí dosahuje v jednotlivých zemích 35 až 90 %, v České republice dosahovalo toto množství v roce 1998 jenom 8% (dle oficiálních údajů Českého ekologického ústavu) a v současné době nadále klesá. Přitom jsou pro zvýšení míry recyklace stavebních odpadů v ČR vytvořeny dnes poměrně příznivé technologické a kapacitní podmínky srovnatelné se zeměmi ES:

- k dispozici je dostatečné množství recyklačních linek (cca 40), které jsou téměř výhradně mobilní a mají dostatečnou kapacitu;
- současná míra využití recyklačních linek je nízká a pohybuje se v rozmezí 25 až 45 % jejich kapacity;
- cena za příjem vytříděných stavebních odpadů k recyklaci se pohybuje v rozmezí 150 až 250 Kč/tunu, je nižší než obvyklá cena za uložení jedné tuny na zabezpečené řízené skládce.

#### **2. Účel metodického pokynu**

Účelem tohoto metodického pokynu je především zamezení nezákonnému zbavování se neupraveného stavebního a demoličního odpadu na místech, která nebyla k odkládání tohoto odpadu určena, pod záminkou jeho využívání pro účelové terénní úpravy a rekultivace.

Cílem je zajistit, aby se stavebními a demoličními odpady bylo nakládáno v souladu se „Surovinovou politikou státu v oblasti nerostných surovin“, přijatou usnesením vlády ČR v prosinci 1999.

To vyžaduje zejména:

- možnost využívat stavební a demoliční odpady po jejich úpravě recyklací jako náhradu řady primárních surovin;
- zvýšení % podílu recyklace stavebních a demoličních odpadů s následným využitím recyklátů;

- omezení využívání neupravených stavebních odpadů k rekultivacím terénních ploch a vytěžených těžebních prostor;
- zajištění důkladných kontrol stavu prováděných terénních úprav a rekultivací (zejména s ohledem na využívání stavebních odpadů);
- snížení celkové míry nebezpečnosti odpadů vznikajících při stavebních činnostech.

### 3. Působnost metodického pokynu

- Tento metodický pokyn je určen orgánům veřejné správy v odpadovém hospodářství
- Tento metodický pokyn se vztahuje na odpady zařazené podle Katalogu odpadů (vyhláška č. 337/1997 Sb.) do skupiny 17 00 00: Stavební a demoliční odpady

**Tab. 1 Stavební a demoliční odpady**

třída odpadu	Název
17 01 00	Beton, hrubá a jemná keramika a výrobky ze sádry a azbestu
17 02 00	Dřevo, sklo, plasty
17 03 00	Asfalt, dehet, výrobky z dehtu
17 04 00	Kovy, slitiny kovů
17 05 00	Zemina vytěžená
17 06 00	Izolační materiály
17 07 00	Směsný stavební a demoliční odpad

### 4. Doporučení k vydávání vyjádření v územním a stavebním řízení z hlediska nakládání s odpady

§ 126 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů zakotvuje obecný požadavek na zajištění souladu rozhodnutí vydávaného podle stavebního zákona se stanoviskem, posudkem nebo vyjádřením příslušného orgánu státní správy, hájícího veřejné zájmy podle zvláštních předpisů.

Orgány státní správy uplatňují svá stanoviska v řízeních před stavebním úřadem formou předepsanou zvláštními předpisy. Vyjádření v územním a stavebním řízení z hlediska nakládání s odpady vydává podle § 26 odst. 4 zákona o odpadech místně příslušný okresní úřad.

Při vydávání tohoto vyjádření by měl okresní úřad respektovat následující skutečnosti:

Neupravené nebo nevytříděné stavební a demoliční odpady nelze obecně využívat na jakékoliv terénní úpravy a rekultivace (s výjimkou odpadů podskupiny 17 05 00 – Zemina vytěžená, kategorie „O“).

Zdůvodnění: neupravené směsné stavební a demoliční odpady jsou dle Katalogu zařazovány jako odpad katalogového čísla 17 07 01 s kategorií „N“. Ani v případě, že by neobsahoval nebezpečné složky (byly z něj vytříděny), nelze u něj stanovit obsah škodlivin ve vodním výluhu, protože je u něj těžko možné připravit průměrný reprezentativní vzorek. Vzhledem k jejich velmi různorodému složení a vlastnostem (pocházejí od řady původců či z řady různých lokalit) je nelze neupravené recyklací ukládat na propustné podloží ani v rámci snahy využít jejich fyzikální vlastnosti pro účely rekultivace. Neupravené stavební a demoliční odpady kategorie „O“ dle Katalogu odpadů je proto možno podle vyhlášky č. 338/1997 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady ukládat pouze na zabezpečené skládky kategorie SIII, jako odpady, které nelze hodnotit na základě jejich vyluhovatelnosti a odpady kategorie „N“ pak na skládky kategorie S IV (v případě, že je jejich původce nemůže nabídnout k využití recyklací).

Recyklací stavebních a demoličních odpadů vzniká využitelný materiál definovaných tvarových i materiálových vlastností (při současné separaci cizorodých škodlivých materiálů, které jsou určeny k dalšímu zneškodnění dle jejich složení a vlastností).

Upravený stavební a demoliční odpad je možné přímo využívat jako technologický materiál v souladu s požadavky zvláštních předpisů (např. pro rekultivace skládek v souladu s požadavky vyhlášky MŽP č. 338/1997 Sb. o podrobnostech nakládání s odpady a platných technických norem pro skládkování odpadu), nebo uvádět na trh jako výrobek (stavební materiál) v souladu se zákonem č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky. Pokud jsou splněny požadavky tohoto zákona a surovina nebo výrobek získaný z odpadu je předáván spotřebitelům, přestává být odpadem a na nakládání s ním se dále zákon o odpadech nevztahuje. U těchto výrobků musí být vždy posouzena shoda jejich vlastností s požadavky technických předpisů. V případě stavebních materiálů se jedná o Nařízení vlády č. 178/1998 Sb., o technických požadavcích na stavební výrobky, ve znění Nařízení vlády č. 81/1999 Sb., jehož součástí jsou i požadavky na posouzení stavebních výrobků z hlediska jejich zdravotní nezávadnosti.

Doporučené způsoby nakládání s některými stavebními odpady jsou uvedeny v příloze.

## **5. Doporučení k obsahu obecně závazné vyhlášky obce k nakládání se stavebním odpadem**

Pokud obec ve své samostatné působnosti stanoví obecně závaznou vyhláškou systém sběru, třídění, využívání a zneškodňování komunálních odpadů, včetně systému nakládání se stavebním odpadem podle § 9 odst. 2 zákona o odpadech, doporučuje se doplnit část týkající se nakládání se stavebním odpadem o stanovení povinnosti pro fyzické osoby:

- a) ukládat stavební a demoliční odpad na místa určených obcí (např. kontejnerů), nebo
- b) přímo zajistit jeho předání provozovateli zařízení na úpravu (recyklaci) stavebního odpadu.

Právnícké osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání, při jejichž činnosti vzniká stavební a demoliční odpad, mají povinnost:

- a) v případě smlouvy s obcí napojit se na její systém nakládání se stavebním odpadem, nebo
- b) třídít stavební a demoliční odpad a nabízet ho k využití provozovateli zařízení na úpravu tohoto odpadu.

Případně je možno u větších obcí zřídit dispečink, s činností:

- doporučovat způsob využití nebo zneškodnění stavebního a demoličního odpadu,
- poskytovat informace o zařízeních na úpravu stavebního a demoličního odpadu.

Původci odpadů, kterým se nepodařilo zajistit využití nebo zneškodnění stavebního a demoličního odpadu, mají možnost oznámit tuto skutečnost dispečinku. Dispečink musí do 5 pracovních dnů informovat původce o dalším postupu nakládání se stavebním a demoličním odpadem.

K využití stavební suti ke zpevnění polních cest je nezbytné souhlasné vyjádření orgánu ochrany zemědělského půdního fondu dle § 15 písm. i) zákona č. 344/1992 Sb., o ochraně ZPF ve znění pozdějších předpisů obsahující souhlas z hlediska vodohospodářského, ochrany přírody a nakládání s odpady, s písemným návrhem na využití odpadu. Ve vyjádření je specifikován druh a množství stavebního odpadu, místo a čas takového využití odpadů, max. velikost jednotlivých kusů použitého materiálu. Je stanovena podmínka, že bude využit pouze stavební odpad kategorie ostatní odpad, že navezená suť bude ihned rozhrnuta a upravena tak, aby nedocházelo k nekontrolovanému návozu jiných odpadů a k rozvlékání odpadů na zemědělskou půdu, že o navezených odpadech bude vedena evidence dle vyhl. MŽP č. 338/1997 Sb.

## **6. Doporučení pro provádění kontrol v oblasti využívání stavebních odpadů v rámci terénních úprav**

Orgány státní správy v oblasti odpadového hospodářství se v rámci svých kontrolních pravomocí zaměří zejména:

- a) na případný výskyt jiných stavebních odpadů než odpadu třídy 17 05 00 – Zemina vytěžená (neznečištěná) – zejména směsných stavebních odpadů a nebezpečných odpadů při prováděných terénních úpravách;
- b) u původců stavebních a demoličních odpadů na možnost využití těchto odpadů formou jejich nabídnutí k recyklaci v konkrétní lokalitě;
- c) u fyzických osob oprávněných k podnikání a právníckých osob provádějících recyklaci stavebních a demoličních odpadů na zjištění přiměřeného množství materiálu určeného pro recyklaci vůči

množství materiálu recyklačním procesem již zpracovaného, příp. prodaného. Tím se rozumí to, že množství materiálu přijatého za určité časové období (např. 1 rok) k recyklaci nesmí být výrazně vyšší než součet množství prodaných (příp. skladovaných) recyklátů a zbytkových stavebních odpadů prokazatelně zneškodněných (dle vztahu)

přijaté množství » prodané množství + zneškodněné odpady

## 7. Závěr

Orgánům státní správy v oblasti odpadového hospodářství se v rámci jejich působnosti doporučuje:

- důsledně posuzovat vydávání vyjádření k využívání stavebních a demoličních odpadů pro účely rekultivace a terénních úprav nejen podle zákona o odpadech, ale i dalších předpisů;
- kontrolovat plnění povinností původců odpadů stanovenou v § 5 odst. 1, písm. b) zákona o odpadech;
- zajistit průběžnou a důkladnější kontrolu stavu prováděných terénních úprav v souladu se stanovenými podmínkami, ochranou životního prostředí a dodržováním „Surovinové politiky státu v oblasti nakládání s nerostnými surovinami“.

**RNDr. Vlastimila Mikulová,**

v. r.

**ředitelka odboru odpadů**

Příloha č.1

### Doporučené způsoby nakládání s některými stavebními odpady

Druh odpadu	Využití
<b>17 01 01</b> beton, železobeton	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů. Poté jeho využití např.: - pro násypy, podkladové vrstvy, obsypy,
<b>17 01 02</b> cihly, pálené cihlářské výrobky	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů. Poté jeho využití např. - jako zásypový materiál - jako kamenivo do betonu nižších pevnostních tříd - hrubá frakce jako kamenivo pro drenážní vrstvy a lehké betony
<b>17 01 03</b> keramika	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů. Poté jeho využití např.: - jako zásypový materiál, - jako drť pro pěší a cyklistické stezky
<b>17 01 04</b> sádrová stavební hmota	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů. Poté jeho využití např.: - při výrobě stavebních hmot
<b>17 01 05</b> azbestová stavební hmota	nelze recyklovat, skládkování ve stabilizované formě
<b>17 03 01, 17 03 03</b> asfalt s obsahem dehtu, dehet a výrobky z něj	nelze využívat s ohledem na nebezpečné vlastnosti. Skládkování v souladu s vyhláškou č. 338/1997 Sb.
<b>17 03 02</b> asfalt bez dehtu	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů. Poté jeho využití např.: - při výrobě obalovaných směsí pro obrusné vrstvy vozovek, - podkladové vrstvy méně namáhaných komunikací
<b>17 05 00</b> vytěžená zemina kategorie „O“	- opětovné využití při zemních pracích, - opětovné využití přírodního kamene
<b>17 06 01</b> izolační materiál s obsahem azbestu	nelze recyklovat, skládkování ve stabilizované formě

<b>17 06 02</b> ostatní izolační materiál	<ul style="list-style-type: none"><li>- využití rozemletého pěnového polystyrenu jako zásypovou izolaci,</li><li>- recyklace minerálních vláken ve vanových pecích a výroba nové izolace</li></ul>
<b>17 07 01</b> směsný stavební a/nebo demoliční odpad	úprava v zařízení na recyklaci stavebních odpadů: <ul style="list-style-type: none"><li>- separace nebezpečných složek,</li><li>- využitelné složky recyklovat některou z výše popsaných metod,</li><li>- zneškodnění nevyužitelných složek</li></ul>

### 3.

## Metodický pokyn odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ke Vzorkování odpadů

### Úvod

V návaznosti na příslušná ustanovení vyhlášky MŽP č. 338/1997 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a vyhlášky č. 339/1997 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů vydává odbor odpadů pravidla pro přípravu a zpracování plánu vzorkování, vlastní realizaci odběrů vzorků odpadů a následnou manipulaci se vzorky před laboratorními zkouškami.

Při vzorkování odpadů je nutné zohledňovat celou řadu okolností, fyzikální vlastnosti (především skupenství odpadu), chemické vlastnosti, stupeň proměnlivosti vyhodnocovaných znaků (stupeň heterogenity), velikost (množství a objem) a technické uložení odpadů, požadavky na jakost výsledných dat apod. Proto je doporučeno, aby při odběru vzorku odpadů byly, kromě zásad uvedených v tomto pokynu, používány podle situace i metody a postupy obsažené v platných normách a předpisech (příloha 7).

### 1. Základní pojmy

**Pro účely tohoto metodického pokynu jsou použity následující pojmy:**

**Odpad** – movitá věc, která se pro vlastníka stala nepotřebnou a vlastník se jí zbavuje s úmyslem ji odložit nebo která byla vyřazena na základě zvláštního předpisu (Zákon o odpadech č. 125/1997 Sb.)

**Vzorkování odpadů** – soubor činností vedoucích k odběru reprezentativního vzorku. Volba vzorkovacího postupu se odvíjí od účelu vzorkování, charakteru vzorkovaného odpadu, způsobu uložení a technologickém procesu vzniku odpadu a na ukazatelích, které mají být posuzovány. Při rozhodování může být volba postupu vzorkování ovlivněna homogenitou, stabilitou odpadu, požadavky na spolehlivost výsledných dat, na náklady na pořízení vzorku, bezpečnostními podmínkami vzorkování, dále dostupností a kvalitou odběrného zařízení, způsobem jeho dekontaminace a zásadami pro jeho použití.

**Plán vzorkování** – písemně zpracovaný, srozumitelný návrh postupu, který popisuje a zdůvodňuje, jak bude odběr vzorků pro konkrétní případ prováděn.

**Cíl vzorkování** – jednoznačné definování účelu, pro který je soubor operací spojený s odběrem vzorku (tj. vzorkování) prováděn. Jeho součástí je rovněž vymezení požadavků na přípustnou jakost výsledku, která souvisí s procesem odběru vzorku, úpravou vzorku a laboratorním zpracováním.

**Dodávka (zásilka)** – množství odpadu, kryté jednotlivým kontraktem nebo přepravním dokladem. Může se skládat z jedné nebo více dávek nebo částí dávek odpadu.

**Dávka (šarže) odpadu** – množství odpadu charakteristické z hlediska doby vzniku, původu, způsobu ukládání, vlastností (např. dávka kalu z diskontinuálních provozů čistíren odpadních vod, obsah nádrže neutralizační lázně apod.).

Vzorkovaná dávka, resp. dávka odpadu musí být tvořena materiálem specifikovaného charakteru a musí mít hranice, které lze vymezit (prostorově, časově). Vzorkovaná dávka, resp. dávka odpadu může být tvořen jedním celkem nebo je rozdělena ve více jednotkách, zpravidla stejné velikosti (barely, kanystry, pytle apod.).

**Homogenní odpad** – odpad, který nevykazuje statisticky významnou proměnlivost hodnot sledovaného znaku. Homogenní odpad může být charakterizován jediným dílčím vzorkem.

**Heterogenní odpad** – odpad, který vykazuje proměnlivost hodnot sledovaného znaku.

Heterogenní odpad může být **náhodně** nebo **nenáhodně** heterogenní.

**Vzorek** je definován jako část vzorkovaného odpadu. Vzorek je buď reprezentativní nebo stranný.

Za **reprezentativní vzorek** lze považovat pouze takovou část odpadu, kde podíly jednotlivých sledovaných složek odpadu a rozdělení hodnot sledovaného znaku (např. koncentrace) odpovídají poměrům vzorkovaného celku odpadu nebo vzorkované části tohoto celku.

Nemá-li vzorek tyto vlastnosti, je **stranný**.

**Dílčí (prostý) vzorek** – množství materiálu předepsané hmotnosti, objemu nebo velikosti a odebrané jednorázově v daném čase a daném místě ze vzorkovaného odpadu.

**Složený (směsný) vzorek** – směs dílčích vzorků odebraných ze vzorkovaného odpadu tak, aby celkové složení výsledného vzorku co nejlépe vystihovalo průměrnou hodnotu sledovaného znaku

**Namátkové vzorkování** – metoda vzorkování, která vychází z předpokladu, že všechna místa odběru jsou z hlediska reprezentativnosti rovnocenná. Odběr vzorku je definován prostorem, resp. časem.

**Autoritativní vzorkování (vzorkování s úsudkem)** – metoda vzorkování, při níž výběr místa vzorkování je založen na subjektivním úsudku osoby, která odběr provádí. Spolehlivost vzorkování je podmíněna způsobilostí osoby k posouzení vhodnosti míst k zajištění reprezentativního vzorku.

**Tendenční vzorkování** – metoda vzorkování, která spočívá ve výběru odběrových míst, v nichž se očekává nejvyšší, resp. nejnižší hodnota sledovaného ukazatele.

**Systematické vzorkování** – metoda vzorkování, která spočívá v odběru dílčích vzorků nebo ve výběru jednotek ze vzorkovaného celku ve stanovených pravidelných intervalech vyjádřených časem, prostorem nebo množstvím materiálu prošlým např. určitým bodem.

**Pravděpodobnostní (statistický) odběr**

**Prosté náhodné vzorkování** – metoda vhodná ke stanovení průměrné hodnoty zájmového ukazatele odpadu, pokud vzorkovaný celek neobsahuje větší trendy nebo cykly hodnot tohoto ukazatele.

Tato metoda vychází z předpokladu, že všechna místa celku mají rovnocennou možnost, že budou vybrána pro odběr. Výběr jednoho místa neovlivňuje výběr dalších.

**Stratifikované náhodné vzorkování** – metoda vzorkování, která se používá se u celků složených z nestejně velkých jednotek a při vzorkování jednotek obsahujících materiál s výraznou směrovou heterogenitou. Jednotka je v prvním kroku rozdělena na dvě a více částí (cílové vrstvy), které se považují za homogenní. Místa pro odběr jsou pak zvolena pro každou vrstvu pomocí prostého náhodného vzorkování.

**Systematický odběr** – metoda vychází z odběrů v místech a časech dle prostorového nebo časového vzorce. U metody je náhodně zvoleno pouze první odběrové místo. Toto náhodně zvolené místo je počátek, od kterého je v rámci celku vybráno v předem zvolených pravidelných intervalech  $N$  míst pro odběr.

**Statické vzorkování** je vhodné především pro předběžné ověřování jakosti odpadu.

Za statické vzorkování se považuje odběr jednotlivých dílčích vzorků (definovaných místem odběru, objemem vzorkovaného materiálu) ze vzorkovaného materiálu, který je umístěn volně (na skládkách), nebo v zásobnících, vagónech, lodích apod. Místa odběru jsou určena v závislosti na povaze heterogenity materiálu ve shodě se zásadami náhodného nebo stratifikovaného vzorkování.

Při **dynamickém vzorkování** jsou odebírány dílčí vzorky v průběhu překládání, přemísťování, vyprazdňování celkového množství zkoumaného odpadu (z toku materiálu, z materiálu pohybujícího se na dopravníku, kapaliny v potrubí apod.) v předem definovaných intervalech (systematické vzorkování). Intervaly jsou určeny na základě objemu vzorkovaného materiálu a jeho heterogenitě.

Doporučuje se dát přednost dynamickému vzorkování, protože statické vzorkování neumožňuje vždy získání reprezentativního vzorku.

**Orientační vzorkování** – slouží pouze k získání předběžné informace o jakosti materiálu

**Kontrolní vzorkování** – týká se obvykle pouze těch částí vzorkovaného celku, které vzbuzují pochybnosti (např. při přejímce odpadu). Odebraný kontrolní vzorek není směrodatný pro posouzení jakosti vzorkovaného celku.

**Úprava vzorků** – proces úpravy vzorků zahrnuje soubor činností (např. zmenšování velikosti částic, mísení, dělení) provedených za účelem technické a ekonomické zpracovatelnosti vzorku (např. přípravu laboratorních a analytických vzorků).

**Technické prostředky pro vzorkování** – přístroje, zařízení a vzorkovací pomůcky určené a používané k odběru vzorků

Standardní operační postup (SOP)

Písemný návod, který detailně popisuje provádění určité činnosti (např. provedení laboratorní zkoušky, postup homogenizace vzorku apod.). Často vychází z platných norem či předpisů.

#### **Řízení jakosti:**

Činnosti používané ke splnění požadavků na jakost (kvalitu). Při odběrech a zkoušení vzorků jde především o pravidelné zkoušky kontrolních vzorků a jejich vyhodnocování.

#### **Zabezpečení jakosti:**

Všechny plánované a systematické činnosti nutné k dosažení důvěryhodnosti, že odběr a zkouška vzorku uspokojí dané požadavky na jakost.

Základní informace o vzorkování a typy vzorků jsou rovněž definovány v ČSN 01 5110 (Vzorkování materiálů. Základní ustanovení). Obecné termíny vztahující se k metodám vzorkování jsou uvedeny v ČSN ISO 3534-1 (Statistika – slovník a značky). Další definice a pojmy uvádějí příslušné technické normy (příloha 7).

## **2. Definování cíle vzorkování**

Vzorkování odpadů se provádí zpravidla za účelem získání reprezentativní části celku ke zjištění jeho skutečných vlastností v definovaném čase, případně jejich změn v požadovaném časovém intervalu, jejichž znalost je potřebná např.:

- ke správnému zařazení odpadu do příslušné výluhové třídy
- k prokázání míry nebezpečných vlastností
- k posouzení jakosti při předání odpadu k jeho zneškodnění nebo druhotnému využití
- pro rozhodnutí v případě sporu či odvolání proti uložené sankci za porušení povinností při nakládání s odpadem daných smlouvou nebo právním předpisem

Komplex činností spojených s procesem vzorkování, úpravou vzorků a laboratorními zkouškami musí být proveden v kvalitě, odpovídající požadavkům na spolehlivost výsledných dat.

Požadavky na spolehlivost výsledných dat jsou vymezeny:

- legislativními limity pro nakládání s odpady
- účelem dalšího využití odpadu
- požadavkem zadavatele

Na každém stupni vzorkování, při úpravě i analýze vzorků vznikají chyby, které ovlivňují nejistotu výsledků konečného hodnocení. Znalost původu a velikosti nejistot a případná možnost jejich omezení jsou předpokladem pro objektivní zhodnocení jakosti vzorkovaného odpadu. Míra nejistoty spojená s jednotlivými procesy podílejícími se na jakosti výsledných dat musí být kvantifikována.

## **3. Plánování vzorkování**

Získání a zajištění reprezentativního vzorku odpadu vyžaduje provést komplex činností, počínaje uvážením a upřesněním účelu vzorkování, získáním a kompletací údajů o vzorkované dodávce, resp. dávce odpadu a okolnostech vzorkování, výběrem vhodných technických prostředků pro vzorkování, vlastním provedením odběru při dodržení podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví, zabezpečením vzorku před nežádoucím poškozením, zajištěním vhodných podmínek pro manipulaci, transport a úpravy vzorku konče.

Zdůvodnění jednotlivých kroků při vzorkování a úpravě konkrétní dávky odpadu, uložené v konkrétních podmínkách je nezbytné pro každý případ vzorkování popsat písemně v Plánu vzorkování.

Vypracování Plánu vzorkování, v němž jsou detailně popsány a zdůvodněny jednotlivé kroky vzorkovacího procesu, je nezbytnou součástí každého odběru vzorků pro konkrétní účely a základním dokumentem vypovídajícím o kvalitě vzorkovacího procesu. Účelem zpracování **plánu vzorkování** je rovněž naplánování praktického postupu vzorkování s cílem vyloučení chyb z důvodů použití nevhodného postupu.

Před vlastním zpracováním plánu vzorkování je třeba shromáždit specifické informace o vzorkovaném odpadu a podmínkách odběru, aby navržený postup vzorkování byl uskutečnitelný, bezpečný a vyhovoval požadovanému účelu a požadavkům na jakost výstupních dat.

Důležitou součástí plánu vzorkování je naplánování jednotlivých kroků a postupů k zabezpečení a kontrole jakosti celého procesu odběru a nakládání se vzorkem (**program zabezpečení jakosti vzorkování**).

Okolnosti, které je třeba zohlednit při zpracování plánu vzorkování jsou uvedeny v příloze č. 1 (Podklady pro zpracování plánu odběru vzorků) tohoto pokynu.

#### **4. Zabezpečení jakosti**

Pro získání výsledků zkoušek známé a obhájitelné kvality se doporučuje dodržovat zavedené (standardní) postupy a metody řízení a zabezpečení jakosti.

Nedílnou součástí každého programu zabezpečení jakosti vzorkování je uplatnění postupů a kroků k udržení původních fyzikálních, chemických, popř. biologických vlastností vzorků a ochraně před jejich nežádoucím ovlivněním ( např. kontaminace z jiných zdrojů ) – **zabezpečení jakosti vzorkování (QA)**.

K prokázání jejich účinnosti musí být v programu zabezpečení jakosti vzorkování zahrnuty kontrolní postupy postihující jednotlivé kroky celého procesu nakládání se vzorkem, počínaje přípravou vzorkovnice a konče analýzou v laboratoři a interpretací získaných výsledků – **řízení jakosti vzorkování (QC)**.

Plán zabezpečení jakosti vzorkování musí obsahovat:

- kritéria pro výběr a způsoby dekontaminace, uchování a transportu vzorkovnic
- kritéria pro výběr a způsoby dekontaminace, uchovávání a transportu vzorkovací techniky
- způsoby zacházení se vzorky a manipulační časy
- požadavky na konzervaci vzorků
- definice druhů kontrolních vzorků, pravidla a četnost jejich využití
- způsoby odstranění případného znečištění životního prostředí způsobeného odběrem vzorků

Jednotlivé body obsažené v programu zabezpečení jakosti jsou rozvedeny v příloze č. 2 (Zabezpečení jakosti) tohoto pokynu.

Dalším činitelem, který má vliv na proces vzorkování odpadů, je míra používání statistických metod při jeho plánování a provádění. Využívání statistických metod v maximální možné míře se doporučuje i při zkouškách odebraných vzorků odpadů a hodnocení získaných výsledků (dat). Základní matematické vztahy důležité pro vzorkování odpadů jsou uvedeny v příloze č.3 tohoto pokynu. Pro získání hlubších znalostí se doporučuje využití ČSN ISO 3534 (Statistika – slovník a značky), ČSN ISO 2602 (Statistická interpretace zkoušek. Odhad průměru. Konfidenční interval), ČSN ISO 2854 (Statistická interpretace údajů. Odhady a testy středních hodnot a rozptylů).

#### **5. Odběr vzorků**

Realizace konkrétního odběru vzorků se obecně skládá ze 3 fází:

- Přípravná část
- Vlastní odběr, základní úprava a příprava laboratorního vzorku
- Uchování vzorku a transport do laboratoře

Odběr vzorků musí provádět osoba způsobilá po odborné, technické a zdravotní stránce pro odběr vzorků. Osvědčení o způsobilosti je doloženo příslušnými doklady (personální certifikát, pravidelná speciální lékařská vyšetření).

## **Přípravná část**

Před odběrem vzorků je nutno:

- seznámit se s plánem vzorkování
- provést kontrolu a vyhodnotit bezpečnostní podmínky na pracovišti
- vyhodnotit požadavky na pracovníky, zařízení a pomůcky nutné pro zamýšlené odběry vzorků. (V případech, kdy není předem jasné, který typ vzorkovacího zařízení bude nejvhodnější, je doporučeno připravit několik typů vzorkovacích zařízení),
- provést kontrolu provozuschopnosti odběrového zařízení a jeho dekontaminace,
- provést kontrolu materiálního zabezpečení připravovaného vzorkovacího procesu.

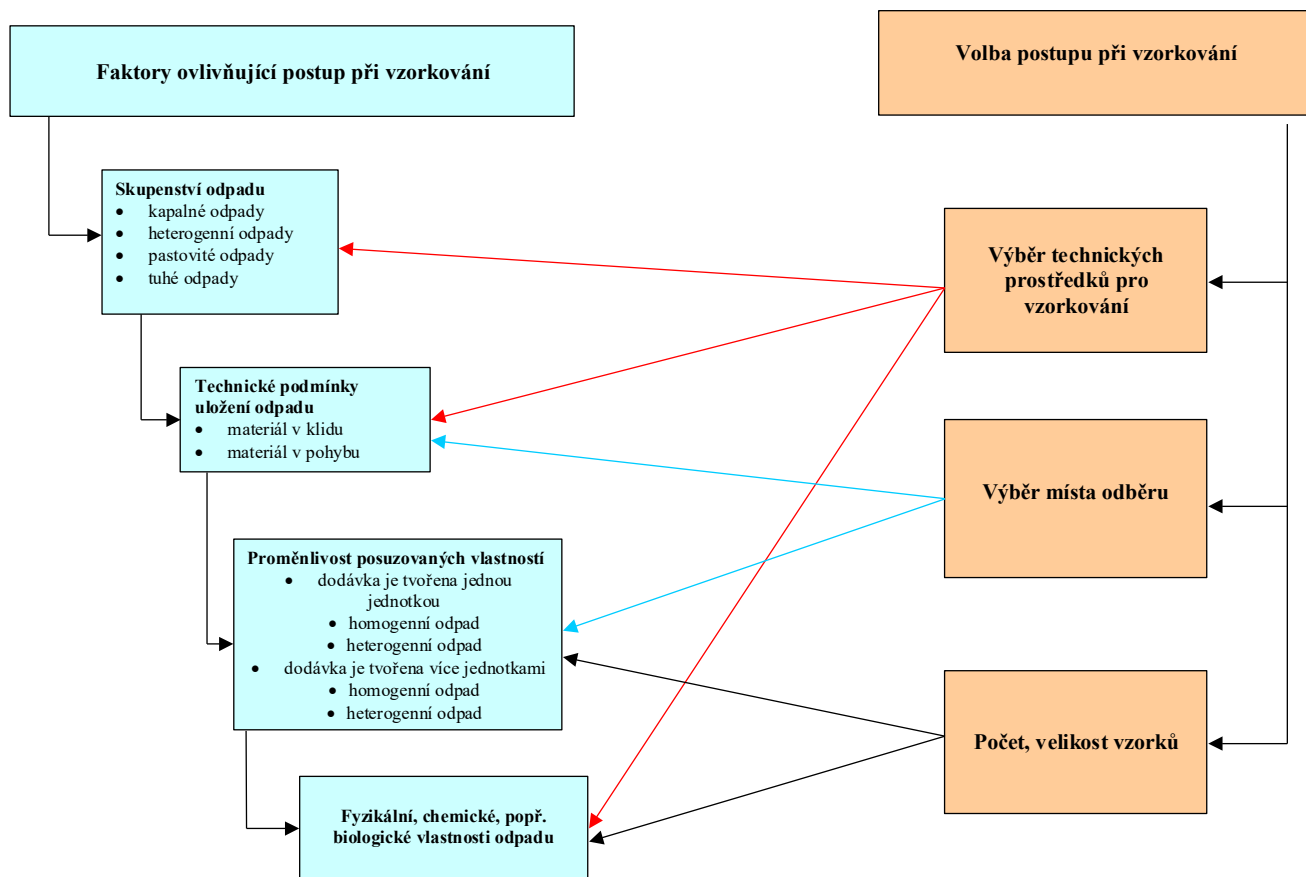
Jedná se zejména o následující položky:

- vzorkovnice a prostředky pro bezpečnou manipulaci s nimi (chladicí boxy, přepravky apod.),
- zabezpečení procesu řízení jakosti v odpovídajících druzích a množstvích,
- příslušné dokumenty a tiskopisy (např. povolení vstupu do areálu podniku, protokoly o odběru vzorku a předávací protokoly pro laboratoře, štítky na vzorkovnice v dostatečném množství),
- čidla, konzervační prostředky a zařízení k zajištění doporučené teploty vzorku po dobu jeho přepravy do laboratoře,
- přenosné přístroje a pomůcky,
- ochranné pracovní pomůcky a prostředky první pomoci,
- prostředky pro dekontaminaci osob a zařízení,
- obaly (např. pytle z plastu) na znečištěné pracovní oděvy a zařízení.

## **Vlastní odběr vzorků**

Postup při vzorkování se řídí především skupenstvím vzorkovaného odpadu, stupněm a typem heterogenity, jeho vlastnostmi, podmínkami uložení, druhem a objemem obalu apod. K výběru vhodného postupu se přistupuje po upřesnění jednotlivých faktorů uvedených na obrázku 1, které je součástí plánu vzorkování. Míra upřesnění těchto faktorů je závislá na požadované spolehlivosti výsledných dat.

Obrázek 1: Vztah mezi volbou postupu vzorkování a faktory ovlivňující postup vzorkování



Základní zásady odběru vzorků jsou popsány pro různé druhy skupenství a různá uložení vzorkovaného materiálu v příloze č. 4.

Obecné problémy, které mohou nastat při odběru vzorků odpadů jsou shrnuty v příloze č.5 tohoto pokynu.

Je doporučeno využívat postupů vzorkování, které jsou detailně rozpracovány v technických normách pro jednotlivé druhy materiálů – příloha č. 7.

### **Uchování vzorku a transport do laboratoře**

Vlastní odběr vzorku je následován řadou opatření a operací, spojených s dopravou vzorku do laboratoře, manipulacemi se vzorkem a úpravou vzorku pro laboratorní zpracování. Tyto operace musejí být prováděny tak, aby při nich nedocházelo ke změně jakosti vzorku a aby vzorek určený k laboratorním zkouškám v požadovaných parametrech odpovídal jakosti vzorkovaného odpadu.

Podle charakteru a stupně stability odpadu je třeba zvážit způsob uskladnění a případně konzervace vzorku a manipulační časy pro zpracování vzorku v laboratoři. Postup je vhodné konzultovat s laboratoří, která bude vzorky zpracovávat.

V závislosti na velikosti vzorkovaného celku (dodávky, resp. dávky), na požadavcích na reprezentativnost vzorku a podmínkách laboratorního zpracování jsou prováděny úpravy vzorků s cílem zmenšit jejich velikost, zhomogenizovat vzorek, případně provést zmenšení částic vzorku. Veškeré operace musejí být prováděny tak, aby nebyly ovlivňovány původní vlastnosti upravovaného vzorku a byla zajištěna shoda sledovaných parametrů vzorku a hodnoceného odpadu.

Podrobnější informace jsou uvedeny v příloze č. 2 a v příslušných technických normách (příloha č. 7).

## **6. Dokumentace**

Řádné zdokumentování všech činností, které jsou prováděny při odběru vzorků odpadů, tvoří nedílnou součást aktivit souvisejících se vzorkováním. Dokumentace zahrnuje zejména:

- zápisy v pracovních denících,
- nákresy a plány místa odběru
- fotodokumentaci
- vyplnění štítků na označení vzorkovnic se vzorky
- sepsání (vyplnění) protokolu o odběru vzorku odpadu
- sepsání (vyplnění) protokolu o uchování vzorku a jeho předání do laboratoře

Podrobnosti k výše zmíněným bodům jsou uvedeny v příloze č. 6 tohoto pokynu.

## **7. Přílohy**

Nedílnou součástí tohoto metodického pokynu jsou přílohy č. 1, 2, 3, 4, 5 a 6. Související normy jsou uvedeny v příloze č. 7.

**RNDr. Vlastimila Mikulová, v. r.**  
**ředitelka odboru odpadů**

### **Přílohy:**

Příloha č.1 Postup při plánování odběru vzorku

Příloha č.2 Zabezpečení jakosti, Řízení jakosti

Příloha č.3 Základní statistická terminologie používaná pro vzorkování odpadů

Příloha č.4 Technologie vzorkování odpadů

Příloha č.5 Obecné problémy při odběru vzorku odpadů

Příloha č.6 Dokumentace

Příloha č.7 Související normy

Návrh textu metodického pokynu ministerstva životního prostředí

Vzorkování odpadů

## **Příloha č.1**

### **Zásady zpracování plánu odběru vzorků odpadů**

Základním a nezbytným krokem pro realizaci odběru vzorků je zpracování Plánu odběru vzorků odpadů. Plán odběru vzorků obsahuje následující kapitoly:

- Definování účelu vzorkování
- Obecné informace (původce odpadu, resp. vlastník odpadu – obchodní název a adresa, identifikační číslo; lokalita, zařízení, kde odpad vzniká)
- Informace o vzorkovaném odpadu (druh odpadu, způsob vzniku odpadu – technologie vzniku, výrobní postupy, vstupní suroviny, rešeršní informace o fyzikálních a chemických vlastnostech odpadu)
- Určení schématu vzorkování (způsobu vzorkování), počty vzorkovaných jednotek, počty dílčích vzorků, které mají být odebrány ze vzorkované jednotky, určení míst, odkud mají být dílčí vzorky odebrány
- Hmotnost, případně objem dílčího vzorku
- Požadovaný rozsah laboratorních zkoušek
- Typ vzorkovače a typ vzorkovnice, které mají být použity při odběru a uskladnění vzorků
- Popis techniky odběru dílčích vzorků
- Postup úpravy vzorků
- Velikost laboratorního (zkušebního a archivního) vzorku
- Opatření k zabezpečení a řízení jakosti vzorkování
- Určení odpovědnosti za průběh vzorkování
- Výběr laboratoře
- Ochrana zdraví a zásady bezpečnosti práce

## **Podklady pro zpracování plánu odběru vzorku**

### **1.1 Shrnutí dostupných informací**

Před vlastním zpracováním plánu vzorkování je třeba shromáždit specifické informace o vzorkovaném odpadu a podmínkách odběru, aby navržený postup vzorkování byl uskutečnitelný, bezpečný a vyhovoval požadovanému účelu a požadavkům na jakost výstupních dat.

Jedná se především o upřesnění:

- majetkových vztahů (původce odpadu, majitel pozemku, resp. objektů, v nichž se odpad nachází, povolení vstupu na pozemek, do výrobních objektů apod.),
- druhu odpadu,
- velikosti a prostorového (případně časoprostorového) vymezení vzorkovaného materiálu
- skupenství odpadu (tuhé, kapalné, vícefázové),
- charakteru heterogenity odpadů (homogenní, náhodně, resp. nenáhodně heterogenní apod.),
- fyzikálních, chemických, biologických vlastností odpadu,
- výskytu nebezpečných vlastností,
- způsobu vzniku odpadu (technologie vzniku odpadu, vstupní suroviny apod.),
- podmínek uložení odpadů,
- zda-li je dávka, resp. dávka odpadu tvořena jednou, popř. několika jednotkami,
- bezpečnostních podmínek odběru (uskladnění odpadu, porušení a poškození obalů, přístupnost k místu odběru, toxické vlastnosti odpadu, nebezpečí výbuchu, otravy apod.).

Zdrojem informací jsou rešerše archivovaných materiálů, prohlídka lokality, vizuální posouzení odpadu, údaje poskytnuté osobami znalými místních podmínek, předběžné ověřování vlastností a charakteru

heterogenity na základě vizuální kontroly odpadů, orientačních odběrů a laboratorních analýz, měření fyzikálních a chemických vlastností na místě.

Vhodným postupem je etapovitě upřesňování informací na základě zhodnocení jejich dostatečnosti pro zpracování plánu vzorkování a z hlediska dosažitelnosti požadované jakosti výstupních dat.

Spolehlivost vstupních informací je diktována požadavky na jakost výsledných dat.

## **1.2 Určení počtu, velikosti a míst odběru dílčích vzorků**

Stanovení počtu dílčích vzorků, jejich minimální hmotnosti a místa jejich odběru jsou nutná podmínka pro určení postupu při vzorkování.

Volba míst odběru a počtu vzorků je ovlivněna následujícími faktory:

- fyzikálně chemickými, příp. biologickými vlastnostmi odpadu
- statistickými požadavky na spolehlivost výsledku,
- cíli vzorkování
- místně specifickými podmínkami.

Problematika určení velikosti, počtu a míst odběru dílčích vzorků je popsána v příloze 4.

Pokud lze na základě statistických metod, popř. na základě technických norem doložit, že výsledky měření odpovídají požadované spolehlivosti, lze při vzorkování odpadů použít jiná schémata než uvádí příloha 4. Zdůvodnění výběru schématu vzorkování ve vztahu k požadované kvalitě výsledků musí být součástí plánu vzorkování, resp. vyhodnocení.

Metodický postup při určování velikost, počtu a míst odběru dílčích vzorků je rovněž podrobně rozepsán v ČSN 01 5110 (Vzorkování materiálů. Základní ustanovení) v návaznosti ke členění vzorkovaného celku a k heterogenitě vzorkovaného materiálu.

## **1.3 Požadavky na laboratoře provádějící zkoušky vzorků odpadů**

### **Rozhodující hlediska pro výběr laboratoře**

Odborná způsobilost laboratoří, které mohou provádět zkoušky, je dána Zákonem o odpadech (č. 125/1997 Sb. a jeho prováděcími předpisy).

V závislosti na cílech a účelu zadání zkoušek se doporučuje věnovat pozornost i dalším skutečnostem, které charakterizují praxi laboratoře.

Těmito skutečnostmi mohou být:

1. Akreditace vybrané laboratoře pro všechny metody ukazatelů potřebných v rámci požadované charakterizace odpadu (např. pro všechny ukazatele v rámci výluhové třídy), případně i odběru vzorků (u laboratoří akreditovaných podle ČSN ISO 17 025).
2. Úroveň výsledků, kterých dosahuje laboratoř v mezilaboratorních porovnávacích zkouškách pro požadované metody.
3. Schopnost laboratoře rozhodnout o provedení zkoušek vzorků vhodným analytickým způsobem a dokumentovat použití standardního operačního postupu.
4. Schopnost laboratoře dokumentovat ověření platnosti (validaci) použité analytické metody a způsob odhadu nejistoty měření.
5. Úroveň řízení jakosti v praxi laboratoře a jeho výsledky. Jedná se především o druh a četnost kontrolních vzorků a způsob jejich vyhodnocování.
6. Schopnost přizpůsobit se režimu vzorkování – přijímat vzorky dle skutečných potřeb.

Požadavky na zkoušky vzorků musí být jasně definovány v plánu vzorkování. Ten by měl obsahovat i informace, které se týkají požadavků na spolehlivost výsledků zkoušek, na výběr použité analytické metody, forem a způsobů koordinace prací s laboratorii (např. harmonogram předávání vzorků do laboratoře, způsob úpravy vzorků, maximální dobu mezi odběrem a zpracováním vzorků, výběr vzorkovnic, dekontaminaci vzorkovacích prostředků apod.).

#### **1.4 Ochrana zdraví a zásady bezpečnosti práce**

Součástí plánu vzorkování jsou i opatření týkající se zdraví a bezpečnosti práce.

Při vypracování plánu se doporučuje věnovat pozornost především následujícím oblastem:

- organizační odpovědnost,
- školení a výcvik zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany,
- práce s nebezpečnými látkami (zejména jedy, karcinogeny, hořlaviny a výbušniny),
- zdravotní dohled,
- dozor nad kvalitou složek životního prostředí v místě vzorkování,
- popis pravděpodobných mimořádných událostí a způsob jejich řešení,
- zásady použití ochranných pracovních pomůcek,
- zásady první pomoci,

Problematické bezpečnosti práce a ochraně zdraví při odběru vzorků je věnována kapitola VI. v ČSN 01 5110 (Vzorkování materiálů. Základní ustanovení).

## **Příloha č. 2**

### **Zabezpečení jakosti**

#### **2.1 Požadavky na personál**

Vzorkování odpadů musí provádět osoba způsobilá po odborné, technické a zdravotní stránce pro odběr vzorků. Osvědčení o způsobilosti je doloženo příslušnými doklady (personální certifikát apod.).

#### **2.2 Požadavky na technické zabezpečení vzorkování**

##### **2.2.1 Pracovní postupy**

Postup při odběru vzorků, manipulace se vzorkovací technikou, manipulace se vzorkem, postupy zabezpečení a řízení jakosti vzorkování, apod. musí být prováděny podle písemně zpracovaných postupů – standardních operačních postupů.

##### **2.2.2 Vzorkovnice**

Výběr vzorkovnic (materiál a velikost) je vhodné konzultovat s laboratorii, která bude vzorek zpracovávat

- výběr materiálu vzorkovnice je podmíněn fyzikálními, chemickými a biologickými vlastnostmi sledovaných ukazatelů. Obecně nesmí zvolený materiál vzorkovnice ovlivňovat původní vlastnosti vzorku
- velikost vzorkovnice je podmíněna požadavky na zajištění reprezentativnosti vzorku a požadavky na laboratorní zpracování (s ohledem na heterogenitu odpadů a menší spolehlivost terénních postupů úpravy vzorků, je vhodné používat vzorkovnice větších objemů a vzorek zpracovávat v laboratorii)
- vzorkovnice používané k uchování vzorku musí být čisté a suché. Nezávadnost použití vzorkovnice z hlediska možnosti ovlivnění vzorku musí být doložitelná (např. protokolem o dekontaminaci vzorkovnic apod.).
- uzávěry vzorkovnic musí zabezpečit vzorek před únikem do životního prostředí, ohrožením zdraví a bezpečnosti osob podílejících se na odběru a zpracování vzorků

### 2.2.3 Technické prostředky pro vzorkování

*Výběr vzorkovací techniky zásadním způsobem ovlivňuje spolehlivost odběru vzorku a zachování původních vlastností vzorku a vzorkovaného odpadu (použití nevhodné vzorkovací techniky je zdrojem systematických chyb vzorkování).*

Základní požadavky na technické prostředky pro vzorkování:

- musí být vyrobeny z materiálu, který neovlivňuje vlastnosti vzorku
- technické prostředky pro vzorkování musí být prokazatelně čisté (doporučuje se příprava vzorkovačů na odběr v laboratoři, příp. podle možnosti se doporučuje použití vzorkovacích prostředků na jedno použití)

Základní přehled o použití vzorkovačů pro vzorkování jednotlivých materiálů je uveden v tabulkách 2.1 a 2.2.

Použití jednotlivých typů vzorkovačů je ovlivněno:

- vhodností pro daný účel odběru
- bezpečnostními podmínkami odběru
- schopností poskytnout reprezentativní vzorek z požadovaného místa odběru
- schopností zajistit integritu vzorku při manipulaci a jeho přemístění do vzorkovnice
- způsobem údržby a čištění vzorkovače
- náročností obsluhy vzorkovače
- velikostí vzorkovače
- možností jednoduše vyrobit vzorkovač pro případ, že standardizovaný vzorkovač není dostupný
- odolností

Tabulka 2.1: Přehled použití technických prostředků pro vzorkování kapalných a pastovitých odpadů

Typ odběrného zařízení	Charakteristika vzorkovaného odpadu			poznámka
	Tekutý odpad	Heterogenní směsi (suspenze, emulze, pěny, kaly)	pastovitý materiál	
<b>vzorkovače</b>				
naběrákový vzorkovač (ČSN 01 5112)	+	+	+	odběr povrchového vzorku
vzorkovací láhev se zátěží (ČSN 01 5112)	+	+	-	nevhodný pro odběr viskózních kapalin
vzorkovač ze dna nádrže (ČSN EN ISO 5555)	+	+	-	odběr vzorku ode dna
proplachovaný komorový vzorkovač	+	+	-	nevhodný pro odběr viskózních kapalin
pístový vzorkovač (ČSN ISO 5667-12)	+	+	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
otevřená vzorkovací trubice (ČSN 01 5112)	+	+	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
vzorkovací trubice s uzávěrem (ČSN 01 5112)	+	+	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
vzorkovač s uzavíratelným dolním vstupním otvorem (ČSN 01 5112)	+	+	-	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
žlábkový vzorkovač (ČSN 01 5112)	-	-	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
vzorkovač pro odběr pastovitého materiálu (ČSN 01 5112)	-	-	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
spirálový vzorkovač (ČSN 01 5112)	-	-	+	hloubkové použití omezeno délkou vzorkovače
drapáky (ČSN ISO 5667-12)	-	-	+	odběr ze dna
<b>čerpadla:</b>				
sací	+	+	-	nevhodná pro odběr těkavých látek, rozpuštěných plynů
odstředivá	+	+	-	
pneumatická	+	+	-	
<b>průtokový vzorkovač</b>	+	+	-	pro odběr vzorků proudící kapaliny
přístroje k vakuovému odběru vzorků	+	+	-	

Vysvětlivky:

- + vzorkovač je vhodný pro daný materiál
- vzorkovač se pro daný typ materiálu nehodí

Tabulka 2.2 : Přehled použití technických prostředků pro vzorkování tuhých odpadů

	Charakteristika vzorkovaného odpadu
--	-------------------------------------

Typ odběrného zařízení	Tuhý odpad					poznámka
	sypké materiály		kusovité materiály	ulehlé materiály		
	jemnozrnné	hrubozrnné		nezpevněné	zpevněné	
<b>Vzorkovače</b>						
Trubkový vzorkovač se seříznutým koncem (ČSN 015111)	+	-	-	-	-	horizontální odběr
Trubkový vzorkovač s plnou špičkou a podélným výřezem (ČSN 015111)	+	-	-	-	-	horizontální odběr
Žlábkové vzorkovače	+	-	-	+	-	horizontální odběr
Dvouplášťový vzorkovač (ČSN 015111)	+	-	-	-	-	vertikální odběr
Vzorkovací kopí (ČSN 015111)	+	-	-	-	-	vertikální odběr lokálního vzorku
stěrka (ČSN 015111)	+	+	-	-	-	odběr vzorků z pásu v klidu
Vzorkovací šablona (ČSN 015111)	+	+	-	-	-	odběr vzorků z pásu v klidu
Vzorkovací lopata (ČSN 015111)	+	+	-	-	-	odběr vzorků z pásu v klidu
Vzorkovací krabice (ČSN 015111)	+	+	-	-	-	odběr vzorků materiálu v proudu
Vzorkovací lžice	+	+	-	-	-	odběr z povrchových vrstev
ruční vrtáky	-	-	-	+	-	
<b>Mechanizmy aplikované pro vzorkování</b>						
vrtné soupravy	-	-	-	+	+	
Bagry	+	+	+	+	+	
Dopravníky (např. pásové, korečkové, žlabové)	+	+				

Vysvětlivky:

- + vzorkovač je vhodný pro daný materiál
- vzorkovač se pro daný typ materiálu nehodí

## 2.4 Uchování vzorků a manipulace se vzorkem

Vždy je nutno požadavky na zajištění vzorků po odběru konzultovat s laboratoří, která bude vzorky zpracovávat.

Jedná se zejména:

- dobu laboratorního zpracování odpadu po odběru
- způsoby stabilizace vzorků odpadu do doby laboratorního zpracování

Všeobecná doporučení:

1. vzorek musí být uložen v suché vzorkovnici. Vzorkovnice by neměla být naplněná po okraj (výjimkou jsou vzorky na stanovení např. těkavých organických látek),
2. vzorky chránit před světlem a teplem (vzorky by měly být udržovány při teplotě 4 °C),
3. vzorky je třeba při přepravě zajistit před nežádoucím pohybem, rozbitím a možností ztrát obsahu (vhodné ukládat vzorkovnice do uzavíratelných schrán, dvojité pytlů apod.),
4. čas mezi odběrem a analýzou je nutno minimalizovat. Maximálně přípustný čas mezi odběrem vzorků a analýzou je diktován stabilitou odpadu, resp. stabilitou vyšetřovaných ukazatelů a dále podmínkami zabezpečení jakosti vzorků,
5. chemická stabilizace není při vzorkování odpadů obvyklá:

Důvody:

- obvykle je vzorek použit na analýzu více parametrů. Chemická stabilizace vzorku by mohla způsobit poškození vzorku pro jiné stanovení (není univerzální fixační činidlo)
- fixační činidlo může ovlivnit vyluhovatelnost odpadu

6. metody nechemické fixace:

- chlazení,
- zmrazení (např. při použití kapalného dusíku, resp. v mrazícím zařízení apod.),
- přeprava a uchování vzorku v inertní atmosféře

### Řízení jakosti odběru vzorků

Je nutné, aby proces vzorkování zahrnoval postupy a měření s cílem dokumentovat, že získané výsledky jsou dostatečně spolehlivé a vyhovují potřebě zvoleného cíle. Jejich smyslem je umožnit kontrolu průběhu vzorkování a budoucí validaci, revizi a interpretaci dat získaných při zkouškách.

Použití kontrolních vzorků v procesu vzorkování je nutné zejména v případech, kdy se výsledky stanovení jednotlivých zkoušek blíží legislativním limitům nebo v případě, kdy se jedná o rozhodčí odběry,

Řízením jakosti se rozumí operativní techniky a činnosti používané ke splnění požadavků na jakost.

V dalším textu jsou uvedeny příklady kontrolních vzorků pro jednotlivé účely použití.

## 2.4 Slepé pokusy

Slepé pokusy (blanky) jsou definovány jako vzorky s maticí, která obsahuje zanedbatelná nebo neměřitelná množství sledovaných analytů (reagenční matrice). Smyslem jejich použití je odhalit případnou kontaminaci, která se může projevit na výsledku zkoušek při odběru, manipulaci se vzorkem nebo při analytickém procesu.

### 2.4.1 Slepé pokusy při dopravě vzorků (transportní)

Pro pevné odpady není obvyklé tento typ slepých pokusů automaticky provádět. Pokud to však vyžadují zvláštní okolnosti (např. odběry zvláště agresivních odpadů, rozhodčí analýzy v případě sporů), doporučuje se zahrnout je do procesu řízení jakosti.

Slepé pokusy při dopravě vzorků sestávají ze sady vzorkovnic naplněných v laboratoři reagenční matricí. Tyto vzorky potom doprovází připravené vzorkovnice do terénu a po odběru zpět do laboratoře. Vzorkovnice obsahující slepé vzorky pro dopravu se v terénu nikdy neotevírají. Slepé pokusy musí být vráceny do laboratoře se stejnou sadou vzorkovnic, kterou doprovázely do terénu. Minimálně musí být analyzovány na těkavé organické látky. Zahrnutí dodatečných parametrů nebo pozměnění požadavků na slepé pokusy při dopravě záleží na úvaze smluvních stran.

### 2.4.2 Terénní slepé pokusy

Uskutečnění terénního slepého pokusu vyžaduje dvě sady identických vzorkovnic:

- jedna je naplněna reagenční matricí a
- jedna sada prázdných vzorkovnic.

Vzorkovnice musí být stejného typu a stejně připravené jako ty, které budou použity k odběru vzorků. V místě vzorkování, kde je očekáváno znečištění, se reagenční matrice ze vzorkovnic převede:

- a) **přímo do prázdných vzorkovnic (field blank - atmosférický depozit)** – operace probíhá po stejnou dobu jako odběr vzorku
- b) **přes dekontaminované zařízení na odběr vzorků do prázdných vzorkovnic (equipment blank - ověření dekontaminace odběrového zařízení)**

Množství těchto slepých pokusů souvisí s počtem odběrů v různém prostředí a s počtem terénních dekontaminací odběrového zařízení. Běžně se při vzorkování odpadů neprovádí.

## 2.5 Speciální analytický servis

Terénní slepý pokus a slepý pokus při dopravě mají pouze schopnost postřehnout, zda-li při odběru a dopravě nedošlo ke kontaminaci vzorků. Nemohou tudíž identifikovat, ale pouze naznačit, možné zdroje dodatečného znečištění. Pokud původní odběrová akce produkuje znečištěné slepé pokusy a získaná data se stávají podezřelými, doporučuje se do procesu řízení jakosti zahrnout dodatečné typy kontrolních slepých pokusů. Speciální analytický servis pomáhá identifikovat specifické zdroje znečištění v části analytického zlomu, aby se snížila chyba ve výsledcích zkoušek. Základním cílem těchto měření je potvrdit nebo vyloučit zdroje znečištění slepých vzorků v důsledku laboratorní praxe.

Příkladem speciálního analytického servisu může být zahrnutí dodatečných slepých pokusů, které jsou připraveny ve stejnou dobu a stejným způsobem jako terénní a transportní slepé pokusy. Jsou však určeny k umístění do míst skladování v laboratoři, míst přípravy vzorků nebo i u ventilátorů venkovního vzduchu apod. Tyto dodatečné slepé pokusy jsou poté podrobeny stejné analýze jako vzorky, aby bylo vyloučeno místně specifické znečištění z manipulace a skladování.

V některých případech se doporučuje zařadit do plánu zabezpečení jakosti další kontrolní postupy. Doporučuje se typy a četnosti těchto dalších kontrolních pokusů začlenit do obchodní smlouvy v návaznosti na zpracovaný nabídkový plán vzorkování.

### 2.5.1 Terénní duplicitní vzorky (opakovaný odběr vzorků)

Odběr duplicitních vzorků (duplikátů) zajišťuje hodnocení práce laboratoře i vzorkovacího týmu srovnáním analytických výsledků vzorků ze stejného místa. Duplicitní vzorky by měly být předány laboratoři bez jejího vědomí. Požadavky na duplicitní vzorky mohou být omezeny nebo rozšířeny v závislosti na řešení konkrétních potřeb.

Duplicitní vzorky kapalných odpadů se získají plněním vzorkovnic stejným odběrovým zařízením pro každý parametr. Pokud jsou sledovány těkavé organické látky plní se duplikáty pro toto stanovení v první

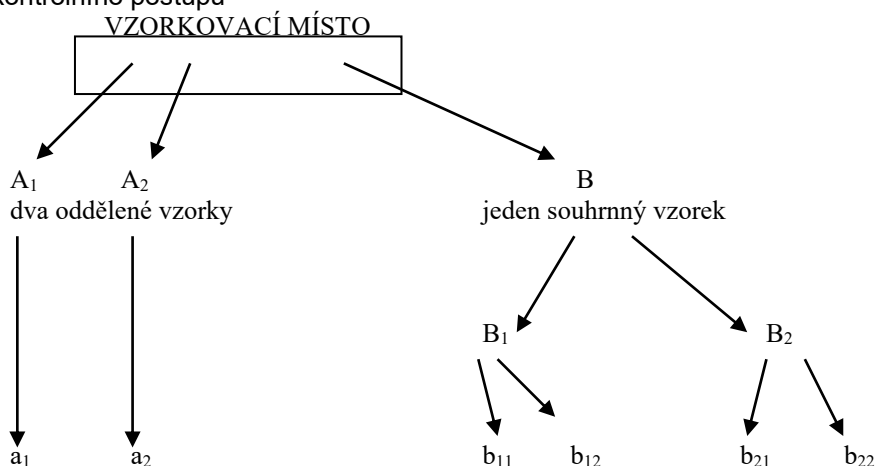
sadě vzorkovnic. Je-li očekávána heterogenita, měly by být odebrány zvláštní vzorky každé fáze, aby bylo zabráněno homogenizaci oddělených fází.

Získávání duplicitních vzorků u pevných odpadů je podmíněno důkladnou homogenizací vzorku vždy před plněním vzorkovnic. Pozor, těkavé organické látky musí být vždy vzorkovány z různých míst nebo v různých intervalech bez míchání. Způsob homogenizace vzorků musí být popsán v plánu vzorkování. Vlhkost, granulometrie a adsorpční schopnosti různých zemín, sedimentů a odpadních materiálů mohou zmařit homogenizaci vzorku před naplněním vzorkovnic. Tuto skutečnost je nutno zaznamenat v pracovní dokumentaci.

Duplicitní vzorek je možno zadat místo do jedné laboratoře do více laboratoří. Takové vzorky se pak označují jako dělené. Pokud se zadávají dělené vzorky do více laboratoří, doporučuje se k nim přidat i vzorky referenční.

Hodnocení výsledků duplicitních vzorků umožňuje provést kvalifikovaný odhad nepřesnosti vzorkování.

Obrázek 2.1: Schéma kontrolního postupu



Rozlišují se rozptyly analytických výsledků způsobené následujícími jednotlivými kroky procesu:

- rozptyl opakovatelnosti laboratorní analýzy (jednotlivé výsledky  $b_{11}$  a  $b_{12}$ ,  $b_{21}$  a  $b_{22}$ ),
- rozptyl opakovatelnosti analýzy včetně dopravy vzorku a odběru alikvótní části vzorku (průměry  $b_{11}$  a  $b_{12}$ ,  $b_{21}$  a  $b_{22}$ ),
- rozptyl opakovatelnosti analýzy včetně celého postupu odběru vzorku (výsledky  $a_1$  a  $a_2$ ).

Další podrobné informace při řízení jakosti vzorkování jsou obsaženy v technických normách, především ČSN 015110 (Vzorkování materiálů. Základní ustanovení) a ISO 5667-14 (Water quality – Sampling – Part 14: Guidance on quality assurance of environmental sampling and handling).

### Příloha č. 3

#### Základní statistická terminologie používaná pro vzorkování odpadů

Termín	Symbol	Matematický výraz	Číslo rovnice
proměnná	$x$		
pozorovaná hodnota proměnné	$x_i$		
střední (očekávaná) hodnota	$\mu$	$\mu = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N}$	(1)
výběrový aritmetický průměr	$\bar{x}$	N je počet možných měření <u>prosté náhodné vzorkování a systematické náhodné vzorkování</u>	(2a)

		$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$ , kde n = počet vzorků	
		<u>stratifikované náhodné vzorkování</u>	(2b)
		$\bar{x} = \sum_{k=1}^r W_k \bar{x}_k$ , kde $\bar{x}_k$ = průměr vrstvy, $W_k$ = část souboru reprezentující vrstvu k (počet vrstev je v rozsahu 1 až r)	
výběrový rozptyl	$s^2$	<u>prosté náhodné vzorkování a systematické náhodné vzorkování</u>	(3a)
		$S^2 = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2}{n-1}$	
		<u>stratifikované náhodné vzorkování</u>	(3b)
		$S^2 = \frac{\sum_{k=1}^r W_k S_k^2}{n}$ , kde $S_k^2$ = výběrový rozptyl vrstvy	
výběrová směrodatná odchylka	$s$	$s = \sqrt{s^2}$	(4)
směrodatná odchylka průměru	$s_{\bar{x}}$	$s_{\bar{x}} = \frac{s}{\sqrt{n}}$	(5)
konfidenční interval pro $\mu$	$KI$	$KI = \bar{x} \pm t_{\cdot 20} S_{\bar{x}}$ , kde t jsou hodnoty Studentova rozdělení	(6)
Legislativní limit	$LL$		(7)
patříčný počet vzorků pro odběr odpadu (bez ohledu na cenu)	$n$	$n = \frac{t^2 \cdot 20 S^2}{\Delta^2}$ , kde $\Delta = LL - \bar{x}$	(8)
počet stupňů volnosti	$\nu$	$\nu = n - 1$	

## Příloha č. 4

### Technologie vzorkování odpadů

Technologický postup při vzorkování je závislý na druhu odpadu, skupenství odpadu, na jeho velikosti (resp. objemu), na typu heterogenity a na účelu vzorkování.

#### 4.1 Vzorkování kapalných odpadů, odpadů tvořících heterogenní směsi a pastovitých odpadů

Technologie vzorkování je podmíněna znalostí podmínek uvedených v následujících tabulkách:

Tabulka 4.1: Faktory ovlivňující postup vzorkování kapalných odpadů

Skupenství	Fyzikální vlastnosti	Proměnlivost znaků		Technické podmínky uložení	
Kapalné	viskozita	odpad je tvořen jednou jednotkou	odpad je tvořen více jednotkami	materiál v klidu	materiál v pohybu
	nízkoviskózní kapaliny (dynamická viskozita $< 200 \cdot 10^{-3}$ Pa.s)	homogenní	homogenní	malé nádoby (láhve, plechovky, kanystry, sudy)	z toku (potrubí)
	středně a vysokoviskózní kapaliny (dynamická viskozita $> 200 \cdot 10^{-3}$ Pa.s)	náhodně heterogenní	heterogenní	mělké nádrže (hloubka $< 2$ m)	
		nenáhodně heterogenní		hluboké nádrže (hloubka $> 2$ m) cisterny laguny	

Tabulka 4.2: Faktory ovlivňující postup vzorkování pastovitých odpadů

Skupenství	Fyzikální vlastnosti	Proměnlivost znaků	Technické podmínky uložení		
Pastovitý materiál	konzistence materiálu	odpad je tvořen jedinou jednotkou	odpad je tvořen více jednotkami	materiál v klidu	materiál v pohybu
		homogenní	homogenní	malé nádoby (láhve, plechovky, kanystry, sudý)	z toku (potrubí)
		náhodně heterogenní	heterogenní	mělké nádrže (hloubka < 2 m)	z padajícího proudu (korečkových dopravníků, pásového dopravníku apod.)
		nenáhodně heterogenní		hluboké nádrže (hloubka > 2 m)	
				cisterny	
				laguny	

Tabulka 4.3: Faktory ovlivňující postup vzorkování odpadů majících charakter heterogenní směsi

Skupenství	Fyzikální vlastnosti	Proměnlivost znaků	Technické podmínky uložení		
Heterogenní směsi (suspenze, emulze, pěny, kaly)	viskozita   velikost částic tuhé fáze   podíl kapalné a tuhé fáze	odpad je tvořen jedinou jednotkou	odpad je tvořen více jednotkami	materiál v klidu	materiál v pohybu
		homogenní	homogenní	malé nádoby (láhve, plechovky, kanystry, sudý)	z toku (potrubí)
		náhodně heterogenní	heterogenní	mělké nádrže (hloubka < 2 m)	
		nenáhodně heterogenní		hluboké nádrže (hloubka > 2 m)	
				cisterny	
				laguny	

Upřesnění základních informací o hodnoceném odpadu je součástí plánu vzorkování s ohledem na požadavky na výslednou jakost dat.

#### 4.1.1 Výběr technických prostředků pro odběr

Přehled doporučených technických prostředků pro vzorkování kapalných odpadů je uveden v příloze 2.

#### 4.1.2 Postup vzorkování

Dynamické vzorkování je obecně vhodnější pro získání reprezentativního vzorku. Všude tam, kde je ekonomicky a technicky realizovatelné, se přistupuje k dynamickému způsobu vzorkování (vzorkování v toku).

#### 4.1.3 Místa odběru, počet vzorků a velikost vzorků

Dodávka, resp. dávka odpadu tvořená jednou jednotkou  
Základní postup vzorkování je uveden v tabulkách 4.4 a 4.5.

Tabulka 4.4: Postup při vzorkování odpadu tvořeného jednou jednotkou

Technické podmínky uložení	Proměnlivost znaků	Postup při odběru	
		statické vzorkování	
			dynamické vzorkování
malé nádoby (láhve, plechovky, kanystry, sudý)	homogenní	<i>Varianta 1)</i> odběr 1 dílčího vzorku (průřezový)	<i>Varianta 2)</i> odběr vzorku při vylévání nádoby
	heterogenní	<i>Varianta 1)</i> 1. homogenizace vzorku 2. test homogenity 3. odběr průřezového vzorku	<i>Varianta 2)</i> systematický odběr vzorku při vylévání nádoby, popř. pomocí čerpadla

mělké nádrže (hloubka < 2 m)	homogenní	<i>Varianta 1)</i> odběr složeného vzorku podle tabulky 4.6	<i>Varianta 2)</i> odběr průřezového vzorku	<i>Varianta 3)</i> odběr při vypouštění nádrže
	heterogenní	<i>Varianta 1)</i> složený vzorek připravený z dílčích vzorků odebíraných po intervalech (80 – 500 mm)	<i>Varianta 2)</i> odběr průřezového vzorku	<i>Varianta 3)</i> odběr při vypouštění nádrže systematickým vzorkováním
hluboké nádrže (hloubka > 2 m)	homogenní	<i>Varianta 1)</i> odběr složených vzorků*) podle tabulky 4.6		<i>Varianta 2)</i> odběr při vypouštění nádrže
	heterogenní	<i>Varianta 1)</i> složené vzorky*) připravené z dílčích vzorků po intervalech (80 – 500 mm)	<i>Varianta 2)</i> složené vzorky *) připravené z dílčích vzorků z jednotlivých vrstev materiálu proporcionálně mocností vrstev	<i>Varianta 3)</i> odběr složeného vzorku při vypouštění nádrže systematickým vzorkováním
cisterny	homogenní			odběr při vypouštění nádrže
	heterogenní			odběr složeného vzorku při vypouštění nádrže systematickým vzorkováním
laguny	pouze na základě plánu vzorkování			

Vysvětlivky: \*) počet složených vzorků je podmíněn hmotností obsahu nádrže – tabulka 4.5

Velikost složeného vzorku je dána požadavky laboratoře na zpracování – minimální velikost složeného vzorku je 2 l.

Tabulka 4.5: Umístění bodů odběru a velikost vzorků při vzorkování válcových nádrží s homogenním odpadem

Úroveň místa odběru ode dna k hladině v % (0 % - dno, 100% - hladina)			Podíl objemu vzorku v % na celkovém objemu složeného vzorku		
odběr z horní části	odběr ze střední části	odběr ze spodní části	odběr z horní části	odběr ze střední části	odběr ze spodní části
90	50	10	20	60	20

Tabulka 4.6: Počet složených vzorků odebraných z každé pozemní nebo lodní nádrže

Hmotnost obsahu nádrže (t)	Počet složených vzorků z každé nádrže
≤ 500	1
>500 ≤ 1 000	2
> 1 000	1 pro každých 500 t, nebo z této části

#### **Dodávka, resp. dávka odpadu tvořená více jednotkami**

Pokud je vzorkovaná dávka, resp. dávka odpadu tvořena více jednotkami odběr z jednotlivé jednotky je proveden podle tabulky 4.4. Výběr vzorkovaných jednotek se provádí metodou prostého náhodného vzorkování a počet jednotek, které budou v rámci dávky odpadu vzorkovány, je uveden v tabulce 4.7.

Tabulka 4.7: Doporučený počet vzorkovaných jednotek z celkového počtu jednotek v odpadu

Velikost jednotky	Počet jednotek tvořících dávku odpadu	Minimální počet vzorkovaných jednotek
Přes 20 kg do max. 5 t	1 až 5	všechny jednotky
	6 až 50	6

	51 až 75	8
	76 až 100	10
	101 – 250	15
	251 – 500	20
	501 – 1 000	25
	> 1 000	30
Velikost jednotky	Počet jednotek tvořících dávku odpadu	Minimální počet vzorkovaných jednotek
Přes 5 kg do 20 kg včetně	1 – 20	všechna
	21 – 200	20
	201 – 800	25
	801 – 1 600	35
	1 601 – 3 200	45
	3 201 – 8 000	60
	8 001 – 16 000	72
	16 001 – 24 000	84
	24 001 – 32 000	96
	> 32 000	108

Velikost jednotky	Počet jednotek tvořících dávku odpadu	Minimální počet vzorkovaných jednotek
Až do 5 kg, včetně	1 – 20	všechna
	21 – 1500	20
	1 501 – 5 000	25
	5 001 – 15 000	35
	15 001 – 35 000	45
	35 001 – 60 000	60
	60 001 – 90 000	72
	90 001 – 130 000	84
	130 001 – 170 000	96
	>170 000	108

*Výběr vzorkovaných jednotek se řídí prostým náhodným vzorkováním*

**Pokud lze na základě statistických metod, popř. na základě technických norem doložit, že výsledky měření odpovídají požadované spolehlivosti, lze při vzorkování odpadů použít jiná schémata než uvádí příloha 4. Zdůvodnění výběru schématu vzorkování ve vztahu k požadované kvalitě výsledků musí být součástí plánu vzorkování, resp. vyhodnocení.**

#### ***Vzorkování z potrubí***

Podrobnější zpracování metodického postupu pro konkrétní případy je nutné hledat v příslušných technických normách – Příloha 7.

## **4.2 Tuhé odpady**

Technologie vzorkování je podmíněna znalostí podmínek uvedených v tabulce 4.7:

Tabulka 4.7: Faktory ovlivňující postup vzorkování tuhých odpadů

Upřesnění základních informací o hodnoceném odpadu je součástí plánu vzorkování s ohledem na

Skupenství	Fyzikální vlastnosti		Proměnlivost znaků		Technické podmínky uložení	
Tuhé	velikost částic	konsolidace materiálu	odpad je tvořen jednou jednotkou	odpad je tvořen více jednotkami	materiál v klidu	materiál v pohybu
	prachovitý, jemnozrný	nezpevněné	homogenní	homogenní	malá množství (pytle, kartóny, sudy, bedny, materiál volně bez obalu)	z padajícího proudu, z otevřených nebo uzavřených žlabů, korečkových dopravníků, pásového dopravníku apod.)
	střednězrnitý, hrubozrný	zpevněné	náhodně heterogenní	heterogenní	velká množství (zásobníky, volně na dopravních prostředcích, volně v lodních prostorech, volně na skládkách)	
	masivní kusy					

požadavky na výslednou jakost dat.

#### 4.2.1 Výběr technických prostředků pro odběr

Volba vzorkovacího zařízení závisí především na tom, vzorkuje-li se staticky či dynamicky.

Přehled doporučených technických prostředků pro vzorkování tuhých odpadů je uveden v příloze 2.

#### 4.2.2 Postup vzorkování

Dynamické vzorkování je obecně vhodnější pro získání reprezentativního vzorku. Všude tam, kde je ekonomicky a technicky realizovatelné, se přistupuje k dynamickému způsobu vzorkování (vzorkování z proudu, při nakládce, při vykládce odpadu apod.).

#### 4.2.3 Místa odběru, počet vzorků a velikost vzorků,

Dodávka, resp. dávka odpadu tvořená jednou jednotkou

Základní postup vzorkování je uveden v tabulkách 4.8.

Tabulka 4.8: Postup při vzorkování odpadu tvořeného jednou jednotkou

Technické podmínky uložení	Proměnlivost znaků	Postup při odběru		
		statické vzorkování		dynamické vzorkování
malá množství uložená v obalech	homogenní	Varianta 1) odběr průřezového vzorku, velikost minimálně 2 kg	Varianta 2) odběr dílčího vzorku, velikost minimálně 2 kg	Varianta 3) odběr vzorku při vysypávání odpadu
	heterogenní	Varianta 1) odběr průřezového vzorku, velikost minimálně 2 kg	Varianta 2) 1. homogenizace odpadu 2. test homogenity 3) odběr dílčího vzorku	Varianta 3) systematický odběr vzorku při vysypávání odpadu – min.velikost dílčího vzorku 0,5 kg
malá množství uložená volně bez obalu	homogenní	Varianta 1) odběr dílčího vzorku, velikost minimálně 2 kg		Varianta 2) odběr vzorku při překládání odpadu z místa na místo

	heterogenní			<i>Varianta 1)</i> systematický odběr vzorku při překládání odpadu z místa na místo – min. velikost dílčího vzorku 0,5 kg
velká množství (zásobníky, volně na dopravních prostředcích, volně v lodních prostorech)	heterogenní			<i>Varianta 1)</i> systematický odběr vzorku při překládání odpadu – min. 5 dílčích vzorků na 5 m <sup>3</sup> , min. velikost dílčího vzorku 0,5 kg
velká množství (uložená volně na skládkách)	heterogenní			<i>Varianta 1)</i> systematický odběr vzorku při překládání odpadu – min. 5 dílčích vzorků na 5 m <sup>3</sup> , velikost dílčího vzorku 0,5 kg

#### Dodávka, resp. dávka odpadu tvořená více jednotkami

Pokud je vzorkovaná dávka odpadu tvořena více jednotkami odběr z jednotlivé jednotky je proveden podle tabulky 4.8. Výběr vzorkovaných jednotek se provádí metodou prostého náhodného vzorkování a počet jednotek, které budou v rámci dávky odpadu vzorkovány, je uveden v tabulce 4.9.

*Tabulka 4.9: Minimální počet vzorkovaných jednotek z celkového počtu jednotek ve vzorkovaném odpadu*

Velikost jednotky	Počet jednotek tvořících dávku odpadu	Minimální počet vzorkovaných jednotek
Přes 20 kg do max. 5 t	1 až 5	všechny jednotky
	6 až 50	6
	51 až 75	8
	76 až 100	10
	101 – 250	15
	251 – 500	20
	501 – 1 000	25
	> 1 000	30
Přes 5 kg do 20 kg včetně	1 – 20	všechna
	21 – 200	20
	201 – 800	25
	801 – 1 600	35
	1 601 – 3 200	45
	3 201 – 8 000	60
	8 001 – 16 000	72
	16 001 – 24 000	84
	24 001 – 32 000	96
	> 32 000	108
Až do 5 kg, včetně	1 – 20	všechna
	21 – 1500	20
	1 501 – 5 000	25
	5 001 – 15 000	35
	15 001 – 35 000	45
	35 001 – 60 000	60
	60 001 – 90 000	72
	90 001 – 130 000	84

130 001 – 170 000	96
>170 000	108

*Výběr vzorkovaných jednotek se řídí prostým náhodným vzorkováním*

**Pokud lze na základě statistických metod, popř. na základě technických norem doložit, že výsledky měření odpovídají požadované spolehlivosti, lze při vzorkování odpadů použít jiná schémata než uvádí příloha 4. Zdůvodnění výběru schématu vzorkování ve vztahu k požadované kvalitě výsledků musí být součástí plánu vzorkování, resp. vyhodnocení.**

#### **Vzorkování z toku**

Podrobnější zpracování metodického postupu pro konkrétní případy je nutné hledat v příslušných technických normách – Příloha 7.

### **4.3 Povrchový odběr vzorků**

Povrchový odběr se používá ke speciálním účelům – např. ke zjištění přítomnosti nebezpečných látek na povrchu zpevněných ploch, budov, potrubí apod.

#### **4.3.1 Vzorky odebírané stíráním**

Tento způsob zjišťování povrchového znečištění je určen pro zjištění přítomnosti netěkavých chemických látek (např. polychlorovaných bifenyly, polycyklických aromatických uhlovodíků, některých pesticidů) na neporézních površích (např. kov, sklo, smalt).

Doporučuje se na základě dostupných informací (historie lokality, výrobní postupy, zkušenosti personálu, možné migrační cesty apod.) zvolit místa odběru vzorků na dostupných površích. Povrch, ze kterého bude odebrán vzorek stíráním, by měl mít dostatečnou plochu, která by poskytla dostatečné množství reprezentativního vzorku pro provedení zkoušek.

K odběru vzorku stíráním se doporučuje použití následujícího vybavení:

- pravítko nebo měřicí páska k vyměření plochy, ze které bude prováděn odběr stíráním
- chirurgické rukavice na jedno použití
- sterilní polštářky balené gázy ( 8cm x 8cm )
- vhodné rozpouštědlo nebo destilovaná voda

Stírání je prováděno postupně několika sterilními polštářky balené gázy, které jsou navlhčeny ve směsi aceton/hexan v poměru 1:4 nebo v jiném vhodném organickém rozpouštědle. Pro odběry kovů se doporučuje vlhčení destilovanou vodou. Případné porušení povrchu při odběru musí být obsaženo v doprovodné dokumentaci.

Po setření plochy a uložení gázy do vzorkovnice se doporučuje vzorkovaný povrch změřit (např. 25 cm x 25 cm) a zaznamenat velikost plochy do dokumentace.

#### **4.3.2 Vzorky odebírané odštipnutím**

Tento způsob monitorování povrchové kontaminace je určen pro zjištění přítomnosti netěkavých chemických látek na porézních površích ( např. cement, cihly, dřevo ).

Po výběru míst odběru ( viz. čl. 4.4.1 ) se použije následující vybavení :

- pravítko nebo měřicí páska k provedení vyměření plochy, ze které bude prováděn odběr odštipnutím,
- chirurgické rukavice na jedno použití,
- dekontaminovaný sekáč a kladivo či elektrické kladivo,
- jednoúčelový kartáč z přírodních štětín a sběrač prachu (např. lopatka) obložený hliníkovou folií nebo jiným vhodným materiálem pro odběr vzorku.

Místo odběru (plocha) se vyměří pravítkem a označí. Použitím dláta a kladiva se odštipá povrch na vyznačeném místě. Doporučuje se odebírat vrstvu do 1 cm. Zaznamenaná se hloubka, ze které pocházejí odštěpky.

## Příloha č. 5

### Obecné problémy při odběru vzorků odpadů

Při odběru vzorků je třeba si uvědomit, že složky některých odpadů mohou být nestálé a mohou při nakládání se vzorkem, jehož jsou součástí, změnit chemické složení (oxidace, redukce apod.), jiné mohou být dokonce i výbušné, zápalné apod.

Při vzorkování nebezpečných odpadů se doporučuje provádět odběry pouze dílčích vzorků. Složené vzorky představují potenciální ohrožení zdraví, pokud dochází k smíšení vzorků neznámého obsahu. V souvislosti se složením dílčích vzorků mohou nastat změny v chemických vlastnostech vzorku a v jejich důsledku může mít složený vzorek vlastnosti, které neodpovídají skutečným vlastnostem (podmínkám) v určitém čase a místě (prostoru). Nebezpečné látky v jednom dílčím vzorku mohou být maskovány ve složeném vzorku v případě, že jejich část je složena z částí ostatních (čistších) vzorků.

Nejběžnější příčiny nejistot při vzorkování odpadů – pŕd, kapalin a kalŕ – jsou ztráty tŕkavostí, biodegradací, oxidací a redukcí. Nízká teplota snižuje ztráty, ale zmrazení vzorků obsahujících vodu může způsobit jejich odplynění, rozbití nebo i rozdělení nemísitelných fází.

Anaerobní vzorky odpadů nesmějí přijít do styku se vzduchem.

V procesu vzorkování odpadů je třeba věnovat velkou pozornost úpravě, uchovávání a dopravě vzorků. Musí se zabránit styku vzorku s materiálem, který je reaktivní, má sorpční schopnosti nebo se vyluhuje. Také se musí vyloučit styk s látkami, které při analýze interferují se stanovovaným ukazatelem (rozpouštědla, přísady apod.).

#### 5.1 Výběr metody odběru vzorků

Odběr vzorků nesmí významně narušit okolí odběru, neboť by mohlo dojít ke změnám odběrového stanoviště. Vznikly by tím chyby při odběru dalších, případně kontrolních vzorků.

Při opakovaném použití odběrového zařízení může dojít také ke kontaminaci vzorku odběrovým zařízením a v důsledku toho k vnesení relativně velké chyby do procesu vzorkování. K takovéto situaci dochází zejména tehdy, jsou-li zkoušené ukazatele přítomny v nízké koncentraci.

Výběr metody odběru vzorku bývá značně závislý na reaktivitě zkoušeného ukazatele a matrice vzorku. Látka (ukazatel i matrice) může být citlivá na světlo, teplo, vzdušný kyslík, vlhkost, biologické organismy, anorganické i organické látky. Také tŕkavost způsobuje chyby ve výsledcích.

#### 5.2 Problémy odběru reprezentativních vzorků

Heterogenita pŕd, tuhých látek, kalŕ i dalších polotuhých matric způsobuje často problémy při odběru reprezentativních vzorků. Pro dostatečně přesné určení průměrné hodnoty je třeba podrobit zkouškám dostatečný počet vzorků. Obvykle se udává 7 až 10 vzorků.

Nesnadným úkolem je získání reprezentativních vzorků chemických odpadů, které jsou dodávány ve vagónech a to v kontejnerech, sudech či jiných obalech.

Některé odpady se jeví velmi homogenní (odpady vodné), ale mnohé jsou nehomogenní. Mnohdy jsou nebezpečné látky smíšeny s velkým množstvím inertního materiálu (kamení, cihly apod.). Skutečně významné látky z hlediska toxicity mohou být přítomny jako malé částice rozptýlené homogenně nebo jako velké nehomogenní hroudy nebo plásty vážící několik set kilogramů.

Techniky odběru vzorků vyvinuté pro použití u komerčně vyráběných materiálů v těchto případech nelze použít, protože odebírání vzorků z různých kontejnerů a nádob je značně problematické.

Jednoduše lze provést pouze odebírání vzorků z povrchu kapalin. Takové analýzy však vedou k velkým nepřesnostem. Jakékoliv rozpouštědlo může být s povrchu selektivně odpařeno během dopravy. Za deštivého počasí může dojít k hydrolytickým reakcím nebo vymývání kontaminantů.

Je také možno se setkat s problémovými odpady, které byly úmyslně uschovány uvnitř nákladu a jsou předběžnou zkouškou nedetekovatelné.

Odebrání reprezentativního vzorku ze značně nehomogenních odpadů je možné pouze po vysušení, rozdrčení a homogenizaci celé dodávky. Přitom je značné riziko úniku těkavých látek, včetně požáru.

## Příloha č. 6

### Dokumentace

#### 6.1 Plán vzorkování (viz příloha 1)

#### 6.2 Pracovní deníky

Terénní pracovní deníky mají být vázané a mají obsahovat očíslované stránky. Měly by být zhotoveny z materiálu odolného vlhku.

Do pracovního deníku se zaznamenávají všechny důležité informace, které se týkají odběru vzorků. V denících je nutné uvádět čas a datum každého zápisu. Informace, které budou zaznamenávány v denících mají obsahovat zejména:

- název a přesnou lokalizaci místa, ve kterém se odběr odpadu provádí
- datum a čas příjezdu a odjezdu do místa odběru
- účast lidí, kteří byly zkontaktováni
- jméno osoby, která vede deník
- jména všech osob přítomných v místě odběru
- účel vzorkování
- všechny dostupné informace o místě odběru ( výrobní procesy nebo výrobky, okolnosti vzniku odpadu, skutečnosti, které by mohly mít vliv na nebezpečné vlastnosti odpadu )
- složení odpadu a koncentrace nebezpečných látek, pokud jsou známy
- popis harmonogramu odběru vzorků
- informace o kalibrování, případně poruchách terénních přístrojů
- rozmístění míst odběru vzorků ( včetně vysvětlení )
- způsob odběru vzorků a všechny faktory, které mohly ovlivnit jejich jakost
- datum a čas provedení odběru vzorku
- jméno osoby provádějící odběr
- počet a objem odebraných vzorků
- způsob uchovávání vzorků
- všechna identifikační čísla vzorků
- popis vzorků
- klimatické podmínky dne, kdy byl prováděn odběr vzorků a v případě odběru z míst vystavených povětrnostním vlivům i v průběhu předcházejících 48 hodin
- výsledky terénních měření

#### 6.3 Zdokumentování místa odběru

Doporučuje se zdokumentovat přesné rozmístění míst odběru vzorků z důvodu odběru vzorku v budoucnosti. Tohoto lze dosáhnout použitím různých způsobů dokumentace:

- zaznamenání v mapě, nákresu, plánu, technologické, resp. stavební dokumentaci, pracovním deníku apod.,
- označení pomocí trvalých značek (mezníky, označení barvou apod.),
- fotodokumentace místa odběru

### **6.3.1 Fotodokumentace**

Doporučuje se, aby místa odběru vzorků byla zdokumentována na fotografickém filmu. Fotografie pro dokumentaci míst odběru vzorků by měly obsahovat dva či více referenčních bodů pro případnou budoucí identifikaci těchto míst.

Vedení záznamu o fotografiích tvoří důležitou součást dokumentace odběru. Doporučuje se pro každou fotografii zaznamenat v pracovním deníku následující údaje:

1. Datum
2. Čas
3. Osoba, která fotografie pořídila (podpis)
4. Název zájmového území (lokality)
5. Směr záběru a popis předmětu
6. Pořadové číslo fotografie a číslo filmu.

Ve výjimečných případech se doporučuje zdokumentovat podmínky odběru odpadů videozáznamem.

### **6.4 Štítky na označení vzorků**

Použití samolepících štítků na označení vzorkovnic snižuje pravděpodobnost jejich záměny a poskytuje informace, které jsou potřebné v průběhu manipulace se vzorky. Vzorkovací nádoby by měly být označeny štítky před provedením odběru vzorku.

Doporučuje se chránit štítky před matricí vzorku pomocí průhledné pásky nebo jiným vhodným způsobem.

Štítky pro označení vzorků by měly obsahovat:

- identifikační číslo vzorku
- označení producenta odpadu
- název nebo místo zájmového území (lokality)
- vlastnost, která bude u vzorku odpadu stanovována
- datum a čas provedení odběru
- iniciály osoby provádějící odběr
- použité konzervační prostředky

### **6.5 Protokol o odběru vzorku odpadu**

Doporučuje se podmínky odběru vzorku odpadu dokumentovat protokolem o odběru vzorku odpadu. Tento protokol shrnuje základní informace o vzorkování odpadu a je předán všem zainteresovaným stranám. Protokol vypracuje osoba, která provádí odběr vzorku.

Doporučené náležitosti protokolu o odběru vzorku odpadu jsou následující:

## **Protokol o odběru vzorku odpadu**

Název akce:

Číslo protokolu:

Důvod odběru vzorku:

Údaje o odpadu:

- Původ odpadu (popis vzniku odpadu – určení provozu, zařízení, technologie či postupu, při němž odpad vznikl, jak bylo s odpadem nakládáno před odběrem apod.):
- Druh odpadu (kód a kategorie odpadu dle Katalogu odpadů):
  - identifikace původce odpadu (obchodní jméno, identifikační číslo, adresa sídla, údaje pro kontakt včetně jména a kontaktní adresy)
  - identifikace vlastníka odpadu (obchodní jméno, identifikační číslo, adresa sídla, údaje pro kontakt včetně jména a kontaktní adresy)
- Popis odpadu:
  - smyslové posouzení
    - vzhled (např. barva, konzistence, homogenita)
    - zápach
  - množství odpadu, z něhož byl vzorek odebrán a popis způsobu jeho shromažďování a skladování
  - předpokládané nebezpečné vlastnosti odpadu

Údaje o odběru vzorku:

- datum a čas
- adresa a popis místa odběru
- jméno a příjmení osoby provádějící odběr (adresa, číslo telefonu, faxu, e-mail apod.)
- meteorologické podmínky
- výsledky terénních měření
- jiné (jména osob přítomných při odběru apod.)
- název vzorku
- způsob odběru vzorků:
  - metoda vzorkování
  - popis vzorkovacího zařízení a pomůcek při použitých při odběru
- vzorkovnice (druh, počet, materiál, uzávěr, označení apod.)
- množství odebraného vzorku (např. hmotnost, objem apod.)
- způsob úpravy vzorku (např. dělení, zmenšování částic, homogenizace apod.)

Údaje o dopravě a manipulaci se vzorkem:

- způsob dopravy vzorku do laboratoře, včetně popisu opatření na uchování hodnocených vlastností odpadu
- identifikaci osoby odpovídající za dopravu vzorku
- identifikace laboratoře, jež vzorek převzala, včetně údajů pro kontakt

Údaje o laboratorním zpracování vzorku

- potvrzení převzetí vzorku laboratoří (jméno, datum a čas)
- požadovaná laboratorní stanovení

- číslo protokolu o analýze

Místo, datum a podpis pracovníka provádějícího vzorkování:

Místo, datum a podpis pracovníka odpovědného za odběr vzorku:

### 6.6 Protokol o uchování vzorku a předání vzorků do laboratoře

Doklad o úschově a manipulaci se vzorky slouží jako právní doklad o vlastnictví ke vzorku a dokumentuje komunikaci vzorkovacího týmu s laboratoří. Konečné vyplnění protokolu je provedeno laboratoří při převzetí vzorkovnice se vzorkem. Protokol zůstává u vzorku po celý čas a obsahuje jméno osoby, která zodpovídá za vzorky. Tato osoba zabezpečuje bezpečnou a správnou manipulaci se vzorkovnicemi.

K zajištění zkoušek může laboratoř, která zkoušky provádí nebo příslušný orgán státní správy, vyžadovat doplňující informace, jako například identifikace vzorků podle čísla, místo a čas odběru, údaje o nebezpečných vlastnostech odpadu apod. Tyto informace by měla laboratoř potvrdit před zahájením odběru vzorků.

Z důvodu omezení množství prováděné dokumentace se doporučuje sloučit informace o uchování vzorku s požadavky na zkoušky. Doporučený obsah tohoto kombinovaného předávacího protokolu je následující:

#### **Protokol o uchování vzorku a předání vzorků do laboratoře**

- Příprava vzorkovnic:

Jméno laboratoře:

Jméno osoby připravující vzorkovnice:

Jméno osoby připravující přepravní kontejner:

Čas / datum zapečetění kontejneru přepravujícího vzorky:

Množství a typ vzorkovnic:

Typ a označení kontejneru:

Číslo pečete laboratoře:

- Odběr vzorku, informace o odpadu : viz protokol o odběru vzorku č.....

- Požadovaná analýza:

ukazatel ( ukazatel )	vzorkovnice			konzervační prostředek	způsob uchování
	označení	objem	počet		

- Externí doklad o přepravě :

místo odeslání	místo přijetí	čas / datum	předal (jméno a podpis )	převzal (jméno a podpis )

## Související normy:

Označení	Název normy	Vydána dne:	Účinnost
ČSN 01 5110	Vzorkování materiálů. Základní ustanovení	1974.06.01	
ČSN 01 5111	Vzorkování sypkých a zrnitých materiálů	1974.06.01	
ČSN 01 5112	Vzorkování kapalin a pastovitých materiálů	1974.06.01	
ČSN 01 5113	Vzorkování plynu	1974.06.01	
ČSN EN ISO 11125-1	Příprava ocelových podkladů před nanesením nátěrových hmot a obdobných výrobků – Zkušební metody pro kovové otryskávací prostředky – Část 1: Vzorkování	červenec 1998	1998.08.01
ČSN EN ISO 11127-1	Příprava ocelových podkladů před nanesením nátěrových hmot a obdobných výrobků – Zkušební metody pro nekovové otryskávací prostředky – Část 1: Vzorkování	srpen 1998	1998.09.01
ČSN EN ISO 10564	Materiály pro měkké a tvrdé pájení – Metody pro vzorkování měkkých pájek pro analýzu	květen 1998	1998.06.01
ČSN EN 60567	Návod pro odběr vzorků plynů a oleje z elektrických zařízení plněných olejem a pro analýzu volných a rozpuštěných plynů	březen 1996	1996.04.01
ČSN 38 5520	Vzorkování topných plynů	1966.01.01	
ČSN 38 5590	Vzorkování spalin	1967.07.01	
ČSN EN 28049	Ferónikl granule. Vzorkování pro analýzu (ISO 8049:1988)	květen 1996	1996.06.01
: ČSN EN 28050	Feróniklové ingoty nebo kusy. Vzorkování pro analýzu (ISO 8050:1988)	květen 1996	1996.06.01
: ČSN ISO 1811-1	Měď a slitiny mědi. Odběr a příprava vzorků pro chemický rozbor. Část 1: Vzorkování litých netvářených výrobků	říjen 1993	1993.11.01
: ČSN ISO 1811-2	Měď a slitiny mědi. Odběr a příprava vzorků pro chemický rozbor. Část 2: Vzorkování tvářených výrobků a odlitků	říjen 1993	1993.11.01
ČSN EN 23954	Prášky pro práškovou metalurgii. Odběr vzorků (ISO 3954:1977)	říjen 1996	1996.11.01
ČSN EN 24884	Slinuté karbidy. Odběr vzorků a zkoušení prášků za použití spékávacích zkušebních těles (ISO 4884:1978)	prosinec 1995	1996.01.01
ČSN EN 24489	Slinuté karbidy. Odběr vzorků a zkoušení (ISO 4489:1978)	říjen 1995	1995.11.01
: ČSN 42 1210	Litina ocel. Vzorkování technického železa pro chemický rozbor	1981.01.01	
: ČSN 42 1211	Vzorkování technického železa pro chemickou a spektrometrickou analýzu z litých vzorků	1987.07.01	
ČSN 44 1302	Zkoušky tuhých paliv. Odběr vzorků z černouhelných slojí	1975.04.01	
ČSN 44 1302	Zkoušky tuhých paliv. Odběr vzorků z černouhelných slojí	1975.04.01	
ČSN 44 1303	Tuhá paliva. Odběr vzorků z hnědouhelných slojí	1986.07.01	

: ČSN 44 1308	Tuhá paliva. Vzorkování z hromad pro provedení třídící zkoušky	leden 1996	1996.02.01
: ČSN ISO 5069-1	Hnědá uhlí a lignity – Zásady vzorkování – Část 1: Vzorkování pro stanovení obsahu vody a obecný rozbor	červenec 1997	1997.08.01
: ČSN ISO 5069-2	Hnědá uhlí a lignity – Zásady vzorkování – Část 2: Úprava vzorků pro stanovení obsahu vody a obecný rozbor	listopad 1997	1997.12.01
: ČSN ISO 9411-2	Tuhá paliva. Mechanické vzorkování z proudu. Část 2: Koks	leden 1997	1997.02.01
: ČSN 44 1317	Automatické vzorkování uhelných kalů, jejich úprava a laboratorní zkoušení	1978.01.01	
: ČSN ISO 1213-2	Tuhá paliva. Terminologie. Část 2: Termíny vztahující se ke vzorkování, zkoušení a analýze	říjen 1994	1994.11.01
: ČSN ISO 4296-1	Manganové rudy. Vzorkování. Část 1: Odběr dílčího vzorku	leden 1993	1993.02.01
: ČSN ISO 4296-2	Manganové rudy. Vzorkování. Část 2: Příprava vzorků	leden 1993	1993.02.01
: ČSN ISO 3081	Železné rudy. Vzorkování dílčích vzorků. Ruční metoda	prosinec 1996	1997.01.01
ČSN EN 326-1	Desky ze dřeva – Odběr vzorků, nařezávání a kontrola – Část 1: Odběr vzorků, nařezávání zkušebních těles a vyjádření výsledků zkoušky	červen 1997	1997.07.01
ČSN EN 326-3	Desky ze dřeva – Odběr vzorků, nařezávání a kontrola – Část 3: Přejímka zásilky desek	srpen 1999	1999.09.01
ČSN EN 1014-1	Ochranné prostředky na dřevo – Dehtový impregnační olej a jím impregnované dřevo – Odběr vzorků a analýzy – Část 1: Postupy pro odběr vzorků dehtového impregnačního oleje	březen 1997	1997.04.01
ČSN EN 27213	Buničiny. Odběr vzorků ke zkouškám	prosinec 1996	1997.01.01
ČSN EN ISO 186	Papír a lepenka – Odběr vzorků pro stanovení průměrné kvality	březen 1997	1997.04.01
: ČSN 64 0201	Zkoušení plastů. Vzorkování	1991.05.01	
: ČSN 64 0903	Plasty. Ionexy. Vzorkování	1989.05.01	
ČSN 64 7001	Syntetické usně. Odběr vzorků a kondicionování syntetických usní	1983.12.01	
: ČSN 65 0511	Vzorkování zrnitých hmot	1952.11.01	
: ČSN 65 0512	Vzorkování kapalin	1953.04.01	
: ČSN EN 1482	Vzorkování hnojiv a materiálů k vápnění půd	květen 1999	1999.06.01
: ČSN 65 6005	Ropa a ropné výrobky. Vzorkování	1980.07.01	
ČSN EN ISO 3170	Ropa a ropné výrobky – Ruční odběr vzorků (ISO 3170:1988 včetně změny 1:1998)	červenec 1999	1999.08.01
ČSN EN ISO 3171	Kapalné ropné výrobky – Automatický odběr vzorků z potrubí	listopad 1999	1999.12.01
ČSN 65 6207	Hydraulické oleje a kapaliny. Odběr vzorků pro stanovení obsahu mechanických nečistot	1987.03.01	
: ČSN 65 6450	Ethylen a propylen. Vzorkování	1982.01.01	
: ČSN EN ISO 4257	Zkapalněné ropné plyny. Vzorkování	únor 1997	1997.03.01
: ČSN 65 8005	Černouhelné dehtové oleje, dehty a smoly. Vzorkování a technické dodací předpisy	1972.03.01	
: ČSN 66 1322	Glycerin technický. Metody vzorkování	říjen 1994	1994.11.01
: ČSN 66 2730	Methylaminy. Vzorkování a metody zkoušení	1987.07.01	
ČSN 66 6603	Fotografické materiály. Odběr vzorků	1982.01.01	

: ČSN EN ISO 9665	Lepidla. Živočišná lepidla. Metody vzorkování a zkoušení	leden 1997	1997.02.01
: ČSN EN 21512	Nátěrové hmoty. Vzorkování produktů v kapalně a pastovité formě (ISO 1512:1991)	duben 1996	1996.05.01
: ČSN 67 3007	Vzorkování nátěrových hmot	1983.06.01	
: ČSN EN ISO 8130-9	Práškové nátěrové hmoty – Část 9: Vzorkování	leden 2000	2000.02.01
: ČSN 68 4041	Čisté chemikálie a zvláště čisté látky. Všeobecné směrnice pro vzorkování	1980.07.01	
ČSN 72 1152	Odběr vzorků přírodního stavebního kamene	1984.04.01	
: ČSN ISO 8868	Kazivec. Vzorkování a příprava vzorku	červenec 1992	1992.08.01
: ČSN 72 2202	Vápna, vápence a dolomity – vzorkování	1986.09.01	
ČSN EN ISO 10545-1	Keramické obkladové prvky – Část 1: Odběr vzorků a zásady pro přejímku	říjen 1998	1999.01.01
ČSN EN 295-2	Kameninové trouby, tvarovky a spoje trub pro venkovní a vnitřní kanalizaci. Část 2: Kontrola jakosti a odběr vzorků	leden 1995	1995.02.01
ČSN ISO 5022	Žárovzdorné výrobky tvarové. Odběr vzorků a přejímací zkoušky	únor 1993	1993.03.01
ČSN ISO 8656	Žárovzdorné výrobky. Odběr vzorků surovin a netvarových výrobků. Systém vzorkování	březen 1994	1994.04.01
: ČSN ISO 8656	Žárovzdorné výrobky. Odběr vzorků surovin a netvarových výrobků. Systém vzorkování	březen 1994	1994.04.01
ČSN ISO 2736-1	Zkoušení betonu – Zkušební tělesa. Část 1: Odběr vzorků čerstvého betonu	září 1994	1994.10.01
ČSN ISO 5667-4	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 4: Pokyny pro odběr vzorků z vodních nádrží	únor 1994	1994.03.01
ČSN ISO 5667-5	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 5: Pokyny pro odběr vzorků pitné vody a vody užívané při výrobě potravin a nápojů	únor 1994	1994.03.01
ČSN ISO 5667-6	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 6: Pokyny pro odběr vzorků z řek a potoků	únor 1994	1994.03.01
ČSN EN 25667-1	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 1: Pokyny pro návrh programu odběru vzorků (ISO 5667-1:1980)	březen 1995	1995.04.01
ČSN EN 25667-2	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 2: Pokyny pro způsoby odběru vzorků (ISO 5667-2:1991)	březen 1995	1995.04.01
ČSN ISO 5667-10	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 10: Pokyny pro odběr vzorků odpadních vod	leden 1996	1996.02.01
ČSN ISO 5667-11	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 11: Pokyny pro odběr vzorků podzemních vod	leden 1996	1996.02.01
ČSN ISO 5667-7	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 7: Pokyny pro odběr vzorků vody a páry v kotelnách	únor 1996	1996.03.01
ČSN ISO 5667-8	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 8: Pokyny pro odběr vzorků srážek	leden 1996	1996.02.01
ČSN EN ISO 5667-3	Jakost vod. Odběr vzorků. Část 3: Pokyny pro konzervaci vzorků a manipulaci s nimi	září 1996	1996.10.01
ČSN ISO 5667-12	Jakost vod – Odběr vzorků – Část 12: Pokyny pro odběr vzorků dnových sedimentů	prosinec 1997	1998.01.01
ČSN EN ISO 5667-13	Jakost vod – Odběr vzorků – Část 13: Pokyny pro odběr vzorků kalů z čistíren a úpraven vod	únor 1999	1999.03.01
ISO 5667-14	Water quality – Sampling – Part 14: Guidance on quality assurance of environmental sampling and handling	září 1998	
ČSN EN ISO 5667-16	Jakost vod – Odběr vzorků – Část 16: Pokyny pro biologické zkoušení vzorků	říjen 1999	1999.11.01
ČSN 83 0550-2	Fyzikálně chemický rozbor kalů. Odběr vzorků	1979.03.01	
ČSN ISO 10381-6	Kvalita půdy – Odběr vzorků – Část 6: Pokyny pro odběr, manipulaci a uchovávání půdních vzorků určených pro studium aerobních mikrobiálních procesů v laboratoři	červenec 1998	1998.08.01



**4.**  
**Metodický pokyn**  
**odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí**  
**ze dne 30. března 2001**  
**ve věci případné likvidace těl nakažených zvířat spalováním**

Platná legislativa na ochranu ovzduší upravuje spalování těl zvířat a živočišných zbytků tak, že je možné provádět je ve veterinárních spalovnách při plnění stanovených emisních limitů a dalších požadavků (teplota min. 850 °C s dobou setrvání spalin nejméně 1 vteřinu a palivo s obsahem síry do 1 %). Tato zařízení jsou zařazena vyhláškou č. 117/1997 Sb. do kategorie středních zdrojů znečišťování. Spalování na otevřených ohništích dané podmínky nesplňuje a za normálních okolností nepřipadá v úvahu. Z hlediska prevence šíření nákazy však nepřipadá v úvahu ani transport infikovaných těl do řádně vybavené spalovny. Nebezpečí rozšíření epidemie zakládá krizovou situaci ošetřenou „krizovým zákonem“ č. 240/2000 Sb., který dává prioritu řešení této situace a nikoliv ostatním právem chráněným zájmům. Navržené řešení pro spalování zvířecích těl na „páleníšti“ pokládáme za řešení ve stavu „krajní nouze“, které nelze posoudit podle platného zákona o ovzduší a jeho prováděcí vyhlášky. V dané věci je nutno jednat v souladu s pokyny, které je v tomto případě oprávněn vydat příslušný resort – MZe (Státní veterinární správa). Při provádění těchto pokynů je nutno, pokud je to možné, volit takové postupy, při kterých budou co nejvíce šetřeny zájmy ochrany ovzduší. S přihlédnutím k dané situaci a charakteru znečišťování (plochy na kterých jsou prováděny činnosti výrazně znečišťující ovzduší), musí být místo „páleníště“ určeno ve spolupráci s obcí tak, aby byly zajištěny dobré podmínky rozptylu spalin a případné spalování mohlo být prováděno řízeně a s odpovídající kontrolou, přičemž budou na nejmenší možnou míru omezována rizika pro lidské zdraví a složky životního prostředí. Doporučujeme nepoužívat ke spalování kontaminované dřevo (např. pražce), pneumatiky a jiné materiály, které nejsou palivy a rovněž omezit spotřebu uhlí.

**MUDr. Eva Rychlíková v. r.,**  
**ředitelka odboru ochrany**

ovzduší

**SDĚLENÍ**

**18.**  
**SDĚLENÍ**  
**odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí**  
**o opravě Sdělení č. 1 uvedené v příloze Věstníku MŽP,**  
**částka 1 - leden 2001**

Oprava se týká těchto údajů:

Na straně 2: druhá tabulka odshora se opravuje následovně:

**Hodnoty emisních limitů pro SO<sub>2</sub> pro kapalná paliva**

Vyjádřené v mg/Nm<sup>3</sup> (obsah kyslíku 3 %):

Druh paliva	celkový tepelný příkon 50 – 300 MW <sub>t</sub>	celkový tepelný příkon 300 – 500 MW <sub>t</sub>	celkový tepelný příkon > 500 MW <sub>t</sub>
Kapalná paliva	1700	1700 – 400 (s lineárním poklesem)	400

Na straně 4: třetí tabulka odshora se opravuje následovně:

**Hodnoty emisních limitů pro NO<sub>x</sub>**

Hodnoty emisních limitů pro NO<sub>x</sub> (po přepočtu na NO<sub>2</sub>) pro pevná paliva (obsah kyslíku 6 %), vyjádřené v mg/Nm<sup>3</sup>:

Druh paliva	50 – 100 MW <sub>t</sub>	100 – 300 MW <sub>t</sub>	> 300 MW <sub>t</sub>
<b>Ostatní pevná a biomasa</b>	<b>400</b>	<b>300</b>	<b>200</b>

Na straně 4: text nad poslední tabulkou dole se opravuje následovně:

**Hodnoty emisních limitů pro plynové turbíny:**

Emisní limity pro NO<sub>x</sub> (v přepočtu na NO<sub>2</sub>) vyjádřené v mg/Nm<sup>3</sup> (obsah kyslíku 15 %), které platí pro nové zdroje, k nimž bude vydáno povolení po vstupu směrnice v platnost. Následující hodnoty se vztahují pouze na provozní **stavy**, (nikoliv **stavby**) při kterých je překročeno 70 % instalovaného příkonu:

Na straně 5: druhá tabulka odshora se opravuje následovně:

**Stupeň odsíření**

Tepelný příkon (MW <sub>t</sub> )	Stupeň odsíření <sup>1/</sup> (%)
50 – 100	<b>92</b>
nad 100 – 300	<b>92</b>
> 300	<b>92</b>

<sup>1/</sup> zařízení, která dosahují koncentrace 300 mg/Nm<sup>3</sup> jsou vyjmuta z povinnosti plnit předepsaný stupeň odsíření

MUDr. Eva Rychlíková v. r.  
ředitelka odboru ochrany ovzduší

**19.  
SDĚLENÍ**

**odboru strategií Ministerstva životního prostředí o vydání seznamu  
Směrnic a výrobků označených ochrannou známkou „Ekologicky  
šetrný výrobek“ jako součást Národního programu označování  
ekologicky šetrných výrobků**

**Národní program označování výrobků ochrannou známkou „Ekologicky šetrný  
výrobek“**

**Přehled Směrnic s požadavky pro propůjčení ochranné známky**

Směrnice č. 01 - 2000  
Tepelně izolační materiály ze sběrového papíru

Směrnice č. 02 - 2000  
Oleje pro mazání řezných částí motorových pil

Směrnice č. 03 - 2000  
Prací prostředky pro textilie

Směrnice č. 04 - 2000  
Nátěrové hmoty ředitelné vodou

Směrnice č. 05 - 99  
Teplovodní kotle na plyná paliva vybavené atmosférickým hořákem

Směrnice č. 06 - 99  
Teplovodní kotle na plyná paliva vybavené hořákem s nuceným přívodem spalovacího vzduchu

Směrnice č. 07 - 99  
Tekuté čisticí přípravky

Směrnice č. 08 - 99  
Lepidla a tmely ředitelné vodou

Směrnice č. 09 - 99  
Hygienický papír ze sběrového papíru

Směrnice č. 10 - 99  
Grafický papír ze sběrového papíru

Směrnice č. 11 - 2000  
Teplovodní kotle průtočné na plynná paliva do výkonu 50 kW

Směrnice č. 12 - 99  
Aglomerované materiály na bázi dřeva a výrobky z nich

Směrnice č. 13 - 2000  
Teplovodní kotle na biomasu

Směrnice č. 14 - 2000  
Brikety z dřevního odpadu

Směrnice č. 15 - 2000  
Hydraulické kapaliny

Směrnice č. 16 - 2001  
Světlé a tmavé infrazářiče na plynná paliva

Směrnice č. 17 - 2000  
Tenzidové mycí kosmetické prostředky

Směrnice č. 18 - 99  
Textilní výrobky

Směrnice č. 20 - 2000  
Automatické pračky pro domácnost

Směrnice č. 21 - 2000  
Mazací, teponosné a elektroizolační kapaliny pro oběhové systémy

Směrnice č. 22 - 2000  
Papírové odnosné tašky a nákupní pytle

Směrnice č. 23 - 2000  
Výrobky nasávané z papíroviny

Směrnice č. 24 - 2000  
Prostředky dočasné protikorozní ochrany k přímému na-nášení

Směrnice č. 25 - 2000  
Zrcadla pro interiéry

Směrnice č. 26 - 99  
Světelné zdroje

Směrnice č. 27 - 2001  
Hořáky na kapalná paliva do výkonu 150 kW

Směrnice č. 28 - 2001  
Teplovodní kotle na kapalná paliva do výkonu 70 kW